Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 281 (13995) | 1972 оной ноябриин 29, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ЖЭЭЛЭЭ БУЙЛУУЛЖА, ...ҮБӨӨР ГАРГАШАЛХА

...лдөө малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ бүхэсоюзна ...лис мүрысөө малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүл... КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Со... ВЦСПС-эй тогтоол республикын колхозникуудай, ...удай хүдэлмэришэдэй дунда халуунаар угтагдаба. ...тогтоол хаа хаанагүй зүбшэн хэлсэгдэжэ, түрүү ...ктивүүд арга боломжоёо хаража үзөөд, малшадай ...юзна мүрысөөндэ оролсохо байhанаа мэдүүлнэ, ...лүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абана, үбэлдөө ... ашаг шэмэ ехэдхэхэ хэмжээнүүдые хараална.

...аминай аймагай ажахынууд малшадай бүхэсоюзна ...өөндэ оролсохо зуураа, энэ жэлэй түсэбhөө гадуур ...центнер мяха, 5000 центнер hү гүрэндөө тушааха. ...өө үлүү мянга гаран үхэртэй, 2475 хонитой, 300 ...моритой байжа, 1973 ондо түсэбhөө үлүү 9 мян... ...ентнер hү бэлэдхэлэй пунктда оруулха, мяха абал... мянган центнерээр дээшэлүүлхэ, хонин бүриhөө ...онойхиhоо 200 грамм ноохо ехээр хайшалха гэжэ ...бэ. Абаhан энэ уялгаяа бэелүүлхын тула малаа ...р үбэлжүүлхэ, фермэ бүхэндэ тэжээл хүсэдөөр бүй...а, зүбөөр гаргашалха хэмжээнүүд абтажа байна.

...шадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсо...хайгаа Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ кол...гэшүүд, Хориин аймагай Анаагай совхозой хүдэл...эд болон бусад коллективүүд мэдүүлнэ.

...тэжэ үбэлжэлгын үедэ үнеэдhээ hү ехээр haaха, ша...уудаа hайса таргалуулха, бүхы малаа зүбөөр ...үлжэ, нэгэшье үхэл гарзада оруулхагүй гэжэ фер...эндэ габшагайгаар ажаллаха болоно. Энэ зорил ...жалтатайгаар шиидхэхын тула нэн түрүүн бүхы ... тэжээлээ hайнаар буйлуулжа, элдэб бодосуудаар ...үлжэ, малдаа зүбөөр хубаарилжа үгэхэ хэрэгтэй ...инь бүгэдэндэ мэдээжэ.

...мо, үбhэ, зелёнко гэхэ мэтэ бүдүүн тэжээлые жэжээр ...жэ, бутаруулагдаhан таряа талханай зүйлтэй холи...неральна бодосуудые нэмэлсэжэ, малда эдюулхэдэ ...рэ ехэтэй гэжэ Ториин совхозой хэдэн жэлэй дүр...эрэhээ элеэр харагдаа. Мүнөө энэ арга республикын ... ажахынуудта хэрэглэгдэдэг боложо байна. Имэ ...хэхэ агрегадууд Мухар-Шэбэрэй аймагай «Комму... колхоздо, Зэдын аймагай «Октябрьский» совхоздо ...бусад ажахынуудта хүдэлгэгдэнэ.

...үүн тэжээл нигэжэ хэршэжэ, тээрмэдэжэ, тэрэнние ...талханай зүйлтэй, ногооной гурилтай, дабhа болон ...альна бусад зүйлтэй холижо, hайн хобто соо хэжэ ..., мал дуратайгаар эдидэг, заашье хог хаягдадаг...йха юм. Байгша ондо үбhэ тэжээлэй хомор бай...раадаа абажа, колхоз, совхоз бүхэндэ энэ арга ...өөр хэрэглэхэ шухала. Тэжээл хэршэхэдээ КДУ-2, бутаруулхадаа ДКУ-1 машинануудые хэрэглэхэдэ ...байна. Эдэ машинануудые тусхай транспортернуу... ...олбожо, хэршэгдэhэн тэжээл суглуулха бункер үн...тодхоод, тэндэхи холисые абахын тула автомашина ... тракторай тэргэ доронь табижа үгэдэг. Энэ ушар...ал ехэтэй хүдэлмэри үргэлжэдөө оньhожоруулагда...ргашань нилээд хороогдоно бшуу.

...оомо хэршэжэ, таряа талханай зүйлтэй холижо, ... уhанда дэбтээгээд, эhээжэ малда үгэхэ түхеэрэл... республикын колхоз, совхоз бүхэндэ тооной тод...хой. Эдэ түхеэрэлгэнүүдые хүсэдөөр хэрэглэхэ ... табигдана. Мүн Красноярска хизаарай ажахынуу...эшээгээр hолоомые аммиагтай уhаар сүршэжэ ...лдаг боложо байна. Имэ аргаар hолоомо буйлуул... тэжээлэйнь шанар хоёр дахин дээшэлжэ, кило... бүридэнь протеин 24,6 грамм хүрэтэр нэмэдэг бшуу. Мүнөө «Улаан Оронго» колхоздо, Погра совхоздо hолоомо аммиагтай уhаар буйлуулагдажа ... Тэрэнние хэрэглэхэдэ үлүү түхеэрэлгэнүүд ...үй, hоломоёо нүхэн соо хээд, аммиагтай уhаар ...эд, тэрэнээ пленкоор хушажа, долоон хоног байл... малдаа эдюулдэг юм. Тиимэhээ энэ арга фермэ ...дэ хэрэглэжэ болохо байна.

...публикын олохон ажахынуудай малшад малда си...лэхэдөө мочевинэ нэмэхэдэ ашаг үрэнь дээшэлдэг...эдэхэ болонхой. Энэ дүй дүршэлые мүн лэ колхоз, ...уудта үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

...хоз, совхозуудта горох ургуулагдадаг боложо, тэн...утал, хурьгадуудта уулгаха хэмэл hү бэлдэхэ ар...гогдоо. Энэ талаар Кабанскын, Сэлэнгын, Хориин ...уудта ехэ юумэ хэгдэнэ.

... хото, тосхонуудта столовонуудай, хүүгэдэй зургаа..., айлнуудай эдеэнэй хаядаhа суглуулжа, нилээд ...ахай шахан таргалуулжа болохо. hая болотор энэ ... хэрэгтэ республика дотор анхарал табигдаагүй ... Мүнөө үедэ энэ асуудалаар БурАССР-эй Ми...нүүдэй Соведэй тогтоол абтажа, эдеэнэй үлөөдэhэ ...лха хэрэг гурнмшуулагдажа байна. Жэшээнь, ...Үдын совхоз үдэртөө 6—7 тонно эдеэнэй хаядаhа ...ддаг байhанаа эдэ үдэрнүүдтэ тэрэнээ хоёр-гурба ...дээшэлүүлээ.

...эбэшье шалгалта хээд үзэхэдэ, тэжээл буйлуулха, ... тэжээл хэршэжэ малда үгэхэ хүдэлмэри олонхи ...шуудта эмхидхэгдээгүй байhаар. Хэжэнгын аймагай ...шууд энэ жэлдэ тэжээл бага бэлэдхэhэн байна. ... бии байгаа тэжээлээ хэршэжэ, тээрмэдэжэ, элдэб ...удаар хүсэлдүүлжэ, малда үгэхэ талаар эндэхи ...шуудта бииратай юумэн хэгдэнэгүй. Мүн нимэрхүү ...ануудай Баргажанай, Сэлэнгын аймагуудай ажахы... ...үзэгдэнэ. Тэжээл буйлуулха хэрэгтэ имэ хайша ...р хандажа болохогүй. Эдэ үдэрнүүдтэ ажахы бү... ...үбhэ, hолоомо, зелёнко хэршэжэ, таряа талханай ..., ногооной гурил болон минеральна бодосуудтай ..., малда үгэхэ хэмжээнүүд абтаха ушартай. Мүн ...о элдэб аргаар буйлуулха, тэжээлдэ мочевинэ ...эхэ дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо шу... Республикын болон аймагуудай хүдөө ажахые эр... зургаанууд тэжээл буйлуулха түрүү дүршэл шу... дэлгэрүүлхэ семинар, зүблөөнүүдые үнгэргэхэ, ...дээрэ тэжээл зүбөөр буйлуулха, гаргашалха та... эмхидхэлэй хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулха ...ай. Аймагуудай партийна, советскэ органууд, кол... совхозуудай парткомууд энэ хүдэлмэриин хойноhоо ...хинaлта табиха уялгатай.

ТҮСЭБТЭ ЮhЭДЭХИ: ЭРШЭ ШАНАР ДЭЛИСЭ

«ГАЗ-53» түхэлэй автомашинын жолоошон Иван Фёдорович Колтуковые Калининай нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд бултадаа шэхүү hайн таниха болонхой. Юуб гэхэдэ, хододоо урагшаа hанаатай, түбhэн юумэндэ дүршэлтэй бэрхэ Иван Колтуков автомашинаяа жэлэй дүрбэн сагта жэншэдгүй hайнаар хүдэлгэжэ, горитойхон ашаа ... юм. Иигэжэ автомаш... бүтээсэ сэхэтэйгээр ашаглахые оролдодог И. Колтуков мүнө ойн баярай hайндэрые ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтахаар зэhэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон И. Колтуков.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото

Модошоднай амжалтатай

Манай «Забайкаллес» комбинадай модошод СССР-эй 50 жэлэй hайндэртэ зорюулан абаhан уялгануудаа дүүргэхын тула хэзээ хэзээнэйхиhээ эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Худанай, Хандагайн, Хурамхаанай леспромхозуудай хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ арба нэгэ hарынгаа даабари амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө декабриин түсэбөөр хүдэлнэ. Хандагатайн, Горхоной, Шулуутайн, Итанцын леспромхозой модошод модо бэлэдхэхэ юhэдэхи табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй даабари дүүргээд, ерэхэ жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байна.

Бага комплексно олохон бригаданууд 1973 оной түсэбөөр модо бэлэдхэнэ. Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Алексей Павлович Кудряшовой даадаг бригадын хүдэлмэришэд hара бүри хоёр мянган кубометрhээ дээшэ модо бэлэдхэдэг болоhон. Эдэнэр мүнөө ерэхэ жэлэй февраль hарын түсэбөөр хүдэлнэ. Хурамхаанай леспромхозой тракторист Василий Петрович Парамоновой бригадада СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын эрхим бригада гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй. Энэ хүндэтэ нэрэ зэргээ дээрэ абажа ябаха гэжэ тус бригадын модошод яhала оролдоно. Эдэнэр юhэдэхи табан жэлэй эхинhээ 80 мянган кубометр модо бэлэдхээд байна. Энэнь бүхы «Забайкаллес» комбинат соо эгээл hайн түйлалта мүн болоно. Энэ түрүү бригадын хүдэлмэришэд жэлэй дүүрэтэр үшөө 4 мянган кубометр модо бэлэдхэхээр зорилгонхой. Имэ габшагай ажалша хүдэлмэришэд манай комбинадта олон юм. Эдэнэр ехэ модо бэлэдхэжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойн hайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтахал.

Н. ТЮРНЕВ.

ХУУШАНАЙ ДУТАГДАЛ дабтагдахагүй

Орооhо таряанай үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ, томо жэжээрнь илгажа хаахада таатай зохид дулаан үдэрнүүд үнгэржэ, үбэлэй янгинама хүйтэн хүрэжэ ерэбэ. Жэл бүри таряанай тоттуурнтай баян ургаса ургуулдаг республикымнай зарим ажахынуудта таряа хуряалгын дүүрэхэтэй адли энэ хүдэлмэри дары эмхидхэгдэжэ, үрэhэ хүрэнгэеэ саг болзор тоонь сэбэрлэжэ хаадаг байна. Тиин дээрэ толилогдоhон мэдээсэл сооголон харахада, республика доторнай ороо hо таряанай үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ ажал жэгдэ hайнаар ябуулагдаагүй байhан зандаа. Жэшээлбэл Бэшүүрэй, Зэдын, Захааминай, Хэжэнгын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Хориин, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынууд үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ, томо жэжээрнь илгажа хааха түсэбөө дүүргээгүй. Тиимэhээ тус аймагуудай колхоз, совхозууд энэ хүдэлмэрез үбэлэй янгинама хүйтэндэ ябуулжа, хүрэhэн ороохоёо шулгалжа гэмтээхэнь гээшэ. Иигэжэ колхоз, совхозуудай агроном, хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгагүйгөөр хандаhанhаа улам жалан үбэлдөө сэбэрлэгдэhэн үрэhэ хүрэнгэнь заабол муу шанартай, ороохонинь диилэнхидээ бисаршанхай байдаг.

Бэшүүрэй аймагай эгээн томо ажахынуудай нэгэн болохо «Дружба» колхоз байгша ондо ороохо таряанай баян ургаса хуряажа, хүршэ ажахынуудтаа шэнийсын, обёосой үрэhэнэй ороохоор хангаха талаар горитойхон туhаламжа үзүүлhэн байна. Гэбэшье дурдагдагша колхоз үрэhэ хүрэнгынгөө ороохо сэбэрлэхэ, томо жэжээрнь илгаха хүдэлмэрез унжагайруулжа, муу шанартайгаар ябуулжа, үрэhэнэйнгөө таряа ехээр гэмтээhэниинь гэмшэлтэй. Тиин харюусалгагүй ажалайнгаа түлөө тус ажахын главна агроном нүхэр Синицын, агроном-семеновод нүхэр Гомбоев болон Еланай отделениие эрхилэгшэд аймагай арадай хиналтын комитедэй зүгhөө шангаа донгодолгодо хүртэжэ, үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ хүдэлмэрез гурнмшуулhан байна. Тиихэдэ ороохо таряанай үрэhэ сэбэрлэхэ, шанарыень тодорхойлхо талаар «Скотопром» трестын совхозуудта муугаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлбэл, Хориин аймагай Хүрбын совхоз бүхы үрэhэ хүрэнгынгөө оройдоол 31 процентые сэбэрлэhэн байба. Хориин совхоз хараалагдаhан түсэбөө 32 процентдэ, Хурамхаанай аймагай hахалиин совхоз 50 процентдэ хүргөө. Тиихэдэ Улаан-Үдын аймагай «Сэлэнгэ» совхоз үрэhэнэй ороо hо сэбэрлэхэ хүдэлмэри hаял хахадлажа ябана. Тус ажахы ороохо сэбэрлэхэ, томо жэжээрнь илгаха тусхай машинагүй юм. Зүгөөр хүршэ «Пригородный» совхоз туhаламжа үзүүлжэ, «ОС-4,5» түхэлэй машинаяа үгэhэниинь «Сэлэнгэ» совхоз мүнөө хүрэтэр асаржа тодхоодүй байhаар. Бэшүүрэй аймагай «Сибирь» совхоз үрэhэнэйнгөө ороохо оройдоол 36 процент сэбэрлэhэн мүртөө ори ганса машинаяа нэгэ халаанда хүдэлгэнэ.

Гэхэтэй хамта, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец», Хяагтын аймагай Мөөрөөшын совхозуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүй ябуулагдана. Тус ажахынууд ороохо таряанай үрэhэ сэбэрлэхэ хүдэлмэрез гансашье унжагайруулна бэшэ, мүн мүнөө хүрэтэр шанарыень шалгажа элирүүлээгүй байhаар. Тиимэhээ эдэ совхозуудай агрономууд үрэhэндэ ямар шанартай ороохо хааhанаа hайн мэдэнэгүй.

Зарим ажахынуудай агрономууд сэбэрлэжэ, томо жэжээрнь илгаhан үрэhэнэйнгөө дээжые тусхай лабораторидо абаашажа шалгуулхые оролдодоггүй, харин гүрэнэй үрэhэнэй инспекциин хүдэлмэрилэгшэдэй өөhэдөө ерэжэ шалгахыень хүлеэдэг заншалтай болонхой. Жэшээлбэл, Кабанскын аймагай Ойморой совхоз бүхы сэбэрлэhэн 20 мянган центнер үрэhэнэйнгөө 11.700 центнерые нь шалгуулhан байна. Тиихэдээ энэ үрэhэ хүрэнгынь ехэнхи хубиие гүрэнэй үрэhэнэй инспекциин хүдэлмэрилэгшэд шэлэжэ шалгаhан юм. Тус ажахын главна агрономhоо ушар шалтагааниень hурагшалхада, үбэл ута, үрдихэбди гэжэ харюусана.

Тэрэшэлэн Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхозой главна агроном нүхэр Федорин ноябрь hарын гаратар ороохо таряанайнгаа үрэhэ хүрэнгэ шалгалтада асараагүй. Хэды дахин энээн тухай hануулга хэhэн Тарбагатайн ГСИ-гэй начальник нүхэр Медведева өөрөө ошожо, үрэhэнэйнь дээжые абажа, харгын автомашинаар бусаhан байна. Тиихэдэ Баргажанай үрэhэнэй инспекциин хүдэлмэрилэгшэд аймагайнгаа ажахынуудай ороохо таряанай үрэhэ хүрэнгын дээжые бүхыдэнь абаашажа шалгаhан байна. Юуб гэхэдэ, тус аймагай колхоз, совхозуудай агрономууд ороохоной үрэhэ лабораторидо абаашажа шалгуулхаяа арсадаг болонхой. Имэрхүү ушар Хяагтын, Яруунын аймагуудай колхоз, совхозуудай агрономууд баримталдаг заншалтай. Теэд ажахынь хүтэлбэрилэгшэдэй энээн тушаа зохихо хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

Юрэнхы дээрэнь абажа харахада, ороохо таряанай үрэhэ сэбэрлэжэ, томо жэжээрнь илгажа, шанарыень шалгаха хэрэгтэ ямаршье шалтаг байха ёhогүй. Аймагуудай зарим аахынуудта энэ хүдэлмэри эмхитэй hайнаар ябуулагдана. Жэшээлбэл, Бэшүүрэй аймагай Хёлгын совхоз ноябрь hарын эхеэр бүхы үрэhэ хүрэнгынгөө ороохо сэбэрлэжэ дүүргээд, ГСИ-гэй хүдэлмэришэдтэ шалгуулжа, шанарыень тодорхойлуулhан байха юм. Тиимэhээ энэ ажахыда мүнөө бүхы бии байгаа үрэhэнэйнь 90 процент 1—2 классайхяар сэгнэгдээд байнхай. Юуб гэхэдэ, тус ажахын агроном нүхэр Петровский хүдэлмэрез саг болзортонь hайнаар эмхидхэhэн байна.

Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм», Ленинэй, Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд үрэhэ хүрэнгэеэ эрхим шанартайгаар сэбэрлэжэ, ехэнхи ороохоёо 1—2 классай шанарта хүргэhэн байна.

Мүнөө үедэ республика доторнай ажахынуудые обёосой, ешмээнэн, горохой үрэhөөр хүсэд хангаха гээшэ нилээд бэрхэтэй болсод байнхай. Тиин гүрэнэй үрэhэнэй инспекциин хүдэлмэрилэгшэд ажахынуудтахи бии байгаа үрэhэ хүрэнгые шалгажа, шанарыень элирүүлhэн байна. Тиихэдээ ехэнхииень тарилгада хэрэглэмээр гэжэ тодоруулаа. Гэбэшье энэ үрэhэ хүрэнгыень хэрэглэхэhээ урид hайса сэбэрлэжэ, эрхим шанарта хүргэхэ шухала.

Үрэhээ сэбэрлэжэ үрдеэгүй ажахынууд энэ хүдэлмэрез декабриин 1 болотор дүүргэжэ, бүхы ороохоёо эрхим шанарта хүргэхэ зэргэтэй. Хэрбээ саашань унжагайруулбал, үбэлэй хүйтэн бүри шангадажа, ороохоной хальhан шулгаржа, гэмтэхэ байна.

В. ТАРАСОВА,
Республикын гүрэнэй үрэhэнэй инспекциин начальник.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ОРООhО ТАРЯАНАЙ ҮРЭhЭ ХҮРЭНГЭ СЭБЭРЛЭХЭ, ЭРХИМ ШАНАРТА ХҮРГЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИИН ЯБАСА ТУХАЙ

1972 оной ноябриин 15-най мэдээн

Аймагууд	Колхозуудай: Сэбэрлэгдэжэ бэлдэгдэhэниинь	Колхозуудай: Тариалгын шанарта хүргэгдэhэниинь (проц.)	Колхозуудай: Тэрэ тоодо бэе бүртагтаhаниинь	Колхозуудай: I—II класстай үрэhэн (проц.)	Совхозуудай: Сэбэрлэгдэжэ бэлдэгдэhэниинь (проц.)	Совхозуудай: Тариалгын шанарта хүргэгдэhэниинь (проц.)	Совхозуудай: Тэрэ тоодо бэе бүртагтаhаниинь (проц.)	Совхозуудай: I—II класстай үрэhэн (проц.)
Баргажанай	95	29	25	51	79	27	27	50
Бэшүүрэй	98	4	1	73	85	3	—	67
Зэдын	88	16	13	68	80	16	50	60
Яруунын	100	100	50	—	100	89	13	—
Загарайн	100	33	6	36	100	78	33	4
Захааминай	94	56	50	19	49	40	40	6
Кабанскын	—	—	—	—	95	72	21	17
Хэжэнгын	—	—	—	—	68	65	20	3
Хурамхаанай	87	—	—	26	67	57	13	17
Хяагтын	74	2	—	65	59	13	3	20
Мухар Шэбэрэй	98	23	—	62	73	31	4	59
Прибайкалиин	97	64	17	27	75	100	100	—
Сэлэнгын	79	73	5	5	100	86	40	13
Түнхэнэй	92	48	25	45	100	46	25	9
Хориин	—	—	—	—	58	51	9	30
Улаан-Үдын	83	29	13	48	78	63	40	—
Республика бүхыдөө	90	31	12	50	77	47	16	28

СССР-эй ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ БУДАПЕШТДЭ ЕРЭБЭ

БУДАПЕШТ. (ТАСС-ай тусхай корр.). Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй пратийно - правительственна делегаци Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй, Венгриин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй уряалаар, албанай хэрэгээр айлшалхын тула ВНР-эй ниислэлдэ ноябриин 27-до ерээ.

...Ферихель аэродром СССР-эй ба ВНР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. «Советскэ, Союзай партийно - правительственна делегациие үнэн зүрхэнhөө амаршалнабди» гэhэн үгэнүүдтэй улаан туг аэровокзалай байшангай нюур талада намилзана.

Совет делегациие угтахаяа ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар, ВНР-эй Президиумэй Түрүүлэгшэ П. Лошонци, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Е. Фок, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, ВСРП-гэй ЦК-гай секретарьнар, ВНР-эй Президиумэй гэшүүд, ВНР-эй министрнүүд, олониитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, СССР-hээ ВНР-тэ байдаг элшэн сайд В. Я. Павлов, Совет посольствын, Венгридэхи бусад совет эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ерээ. Будапештдэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор, гүрэнүүдэй сэрэгэй атташенар аэродром дээрэ байба.

Будапештын ажалшадай хэдэн зуун түлөөлэгшэд совет айлшадые угтахын тула аэродром дээрэ ерээ.

Венгриин Арадай армиин сэрэгшэдэй хүндэлэлэй харуул ниидэлтын талмай дээрэ жагсаагдаба.

Венгриин Арадай армиин истребительнүүдээр үдэшэгдэhэн совет самолет аэродром дээрэ үзэгдэбэ.

Нютагай сагаар 10 час 30 минутын үеэр тэрэ самолет буугаад, угтамжын газар тээшэ дабшаа. Венгриин хүтэлбэрилэгшэд самолетой гэшхүүртэ ойртон ерээд, нүхэр Л. И. Брежневые, совет партийно - правительственна делегациин гэшүүдые үнэн зүрхэнhөө, хани ёhоор амаршална.

Венгриин пионернүүд айлшалтаа сэсэгүүдые барюулаа.

Хүндэлэлэй харуулай начальник Совет партийно-правительственна делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ рапорт үгэбэ. СССР-эй, ВНР-эй гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэн ханхинаа. Напинуудай артиллерийскэ салют 20 дахин нэрээ.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Я. Кадар хүндэлэлэй харуулай жагсаалай урдуур ябаба.

Угталгын баярай ёhолол хүндэлэлэй харуулай дабшалгаар дүүрэв.

Нүхэр Л. И. Брежнев, Совет партиино-правительственна делегациин гэшүүд эдэниие угтаhан венгер хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта, мотоциклистнүүдэй хүндэлэлэй эскортоор үдэшэгдэн, аэродром дээрэhээ гараад, айлшадай байхын тула тусхайлан бэлдэгдэhэн байра тээшэ шэглэн дабшаа. СССР-эй ба ВНР-эй гүрэнэй тугуудаар, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй улаан тугуудаар шэмэглэгдэhэн хотын талмайнууд ба үйлсэнүүдээр дабшаха замдань совет делегациие Будапештын олон мянган ажалшад халуунаар амаршалба.

Сэлэнгын аймагай үдэрнүүд Улаан-Үдэдэ

...НДЭТЭ АЙЛШАДАА УГТАБА

...СР-эй байгуулагдаhаар 50 жэ...ын баярта зорюулагдажа, хо...дөө хоёрой ажалшадай түлөө...эдэй, соёлшодой уулзалга hүү...эдэ заншалта болоо гэжэ hайн ...эбди. Үшөө тиихэдэ хүдөө нютаг ...хото городhоо дутуугүй. ... жэл бүхэндэ илгаа багатай ...о байна.

...эңгын аймагай экономико бо... соёл культурын үдэрнүүд ...-Үдэ хотын Советскэ район...эгэлдэр эхилбэ. Үшөө уржадэр ...нгын аймагай хүтэлбэрилэг... ажалай түрүүшүүл, уран hай... бүлгэмдэ хабаадагшад ...н-Үдын телевидениидэ ерэжэ, ... хэрэгүүб тухайгаа эмхидхэв. ...аан-Үдэ — Хяагта» гэhэн хар...14-дэхи модондо үсэглэдэр hо...отой уулзалга болобо. Сэлэн...аймагhаа ерэhэн айлшадаа ...-Үдын Советскэ районой ту...эгшэд угтаба. ...лэнгын аймагай арадай ажахын, соёл культурын хүгжэлтые харуулhан выставкэ «Прогресс» кинотеатрай фойе соо нээгдэжэ, хүн зон тэндэ олоороо сугларба.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Сэлэнгын үдэрнүүд баяр жабхаланта ордон байдалда нээгдэбэ. Ленинэй орденто оперо, баледэй театр соо; хүн зон олон сугларанхай. Улаан-Үдын Советскэ районой хүтэлбэрилэгшэд Сэлэнгын аймагай түлөөлэгшэдтэ заншалта хилээмэ, дабhа барюулжа, hайн hайханаар айлшалжа, саашадаа амжалтатай ажаллахыень, элүүр энхэ ябахыень юрөөбэ.

hүүлээрнь Сэлэнгын аймагhаа ерэhэн айлшад Л. Книппер, Б. Ямпиловай «Агуу гоохон Ангар дүүхэй» гэhэн балет хараба.

Мүнөөдэр айлшаднай Улаан-Үдын Советскэ районой промышленна предприятинуудта ошожо, тэндэхи хүдэлмэришэдтэй уулзахань.

СССР-эй ба ВНР-эй ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИНУУДАЙ ХООРОНДЫН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

Байгша оной ноябриин 27-до, Будапешт хотодо, Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй байшан соо Советскэ Союзай ба Венгриин Арадай Республикын партийно - правительственна делегацинуудай хоорондын хөөрэлдөөнүүд боложо эхилээ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ:

Совет талаhаа: КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Эстониин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. Г. Кэбин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-hээ ВНР-тэ байдаг элшэн сайд В. Я. Павлов гэгшэд хабаадаа.

Венгриин талаhаа: ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ене Фок, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВСРП-гэй Будапештын горкомой нэгэдэхи секретарь Карой Немет, ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь Арпат Пуллаи, ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ВНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Янос Петер, ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ВНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо Фридеш Пуйя, ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ВНР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Дьюла Рапан гэгшэд хабаадаба.

hанал бодолоо зүбшэн хэлсэлгын үедэ хоёр ороной дотоодын хүгжэлтэ тухай мэдээсэлнүүдые абалсаад, совет-венгер харилсаа холбоое бүхы талаарнь улам гүнзээгырүүлхэ хэмжээнүүдые хараалба.

Энээнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө совет арадай амжалтатай тэмсэлдэ, түүхэтэ hайндэрэй — Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй үргэн дэлисэдэ; ВСРП-гэй X съездын табиhан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ венгер арадай түйлаhан амжалтануудта, социализм хүсэд бүрин байгуулха замаар саашадаа дабшаха ябадал хангаха зорилготой ВСРП-гэй ЦК-гай hаяын пленумэй тобшолоолнууд ба шиидхэбэринүүдтэ горитой анхарал хандуулагдаа

Научно-техническэ революциин түйлалтануудые социализмын булюу байдалтай холбон нэгэдхэхэ, үйлэдбэри хүтэлэлгые улам hайжаруулха, олониитэ ажалшадай зохёон байгуулхы үүсхэл бадаруулха хэмжээ ябуулгануудтай холбоотой асуудалнууд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ.

Тэрэшэлэн уласхоорондын тон шухала асуудалнууд, тусхайлан хэлэбэл, Европын аюулгүй байдалда хабаатай асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдэбэ.

Хөөрэлдөөнүүд хани ёhоной, үнэн сэхээр үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэржэ байна.

СССР-эй ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). ВСРП-гэй Центральна Комитет, ВНР-эй правительство КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно - правительственна делегациин хүндэлэлдэ ноябриин 27-до сайлалга эмхидхээ

Сайлалгын үеэр нүхэр Л. И. Брежнев, ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар хани ёhоной үгэнүүдые хэлэжэ, хундагануудые үргэбэ.

Сайлалга хани, халуун оршон байдалда үнгэрөө.

Манай Улаан-Удын локомотив-вагон заһабарилдаг заводто Топских гэгшэдэй обог олондо мэдээжэ. Предприятидамнай иимэ обогтой 14 хүдэлмэришэд бии. Эдэмнай нэгэл хүдэлмэришэ айлай бүлэ ха юм даа. Иимэ айлнууд манда үсөөн бэшэ. Аха дүү Алексей ба Николай Жидяевтанай ба тэдэнэй гэр бүлын ажалай стаж 200 гаран жэл болодог. Түмэршэ дархан Петр Иванович Потутин ба тэдэнэй үхибүүд түрэл предприятидаа баһал иимэ олон жэлдэ хүдэлжэ байна.

Хүдэлмэришэн угтай олон айл бүлэнэрэй намтар 40 жэлэй саада тээ манай заводой мүндэлһэн хүбшэ тайга соо бодоһон брезент майхан сооһоо эхилһэн түүхэтэй. Эсэгэнэрэйнгээ хүдэлмэришэн угые залгаламжалуулан, тэдэнэй үхибүүд коллективэйнгээ заншал баримталан, ажалайнь алдар солые үдэрһөө үдэртэ арьбадхан ябана.

ЗАЛУУ ХАЛААНДА АНХАРАЛТАЙГААР ХАНДАХА

Манай ордено предприятиин коллективтэй хуби заягаа хэтэ мүнхэдөө холбохоёо шиидэһэн залуушуул манай заводто һүүлэй үедэ улам олоороо ерэдэг боложо байна. Залуу халаанай дунда хүдэлмэри ябуулха тэдэниие коллективэй ажал хэрэгтэ анхаралтайгаар хабаадуулха, залуу хүбүүд, басагадые өөртөө ехэ эрилтэтэйгээр, хүдэлмэришэн гэһэн нэрэеэ омогоор үргэжэ ябадагаар хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинуудай анхаралаа ехээр хандуулха хэрэг болоно.

Василий Цельгофер гэгшын хүтэлбэрилдэг слесарь-автоматчигуудай бригада нёдондо юһэдэхи табан жэлдэ бэелүүлхэ уялгаяа абаа һэн. «Предприяти ба хүдэлмэришэдэй кадрнуудые заводтоо үни удаан тогтоохо хэрэгэй гүрэнэй ехэ удха шанартай байһые хараада абан, бидэ өөрынгөө үйлэдбэриин бүхы ажал ябуулгые түрэл заводтоо зорюулха, саашадаа «Заводой ветеран» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэеэ омог дорюунаар абажа ябаха гэжэ бэеэ уялгалнабди» гэжэ тэрээн дотор бэшэгдэһэниинь угаа һонирхолтой байгаа һэн.

Энэ үүсхэлыень парторганизаци дэмжэһэн байна.

Тиихэдэ энэ уялга доро хамта арбан нэгэн хүн гараа табиһан байгаа. В. Цельгоферой ба тэдэнэй нүхэдэй патриотическа үүсхэл үргэнөөр мүнөө нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Тэрэниие предприятиин залуу хүдэлмэришэдэй хажадһаа үлүүгөөр дэмжэнэ. Мүнөө үеын үйлэдбэридэ ирын бэшэ, харин өөрынгөө хэрэгые һайн мэдэхэ, эрдэм бэшэгтэй, мэргэжэлтэй хүбүүд болон басагад хэрэгтэй байһыень ойлгообди. Тэдэнэр өөрынгөө мэдэсые, шадабариие ходо нарижуулан дээшэлүүлхэ уялгатай. Тэдэнэр олон мэргэжэл шудална, дээдэ шатын разрядтай болохын түлөө шалгалта барина. Олон залуу хүдэлмэришэд ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадана.

Заводой богоһо түрүүшынхеэ алхажа ороһон хүбүүн гү, али басагые — залуу хүдэлмэришэн халааниие, түрүүшын үдэрһөө хүмүүжүүлхэ гээшэ, манай һанахада, аша үрэтэй байха ёһотой. Үхибүүдые һургуулида һуража байхаһаань хойшо заводой ёһо заншалнуудтай танилсуулха шухала.

Манай заводой коллектив юрэнхы һуралсалай дүрбэн һургуулиие шефтээ абанхай. Ажалша бэрхэ комсомолшуудай пионерэй отрядуудай вожатаар хүдэлнэ, элдэб янзын кружогуудые ударидана. Гадна класс бүхэн ямар нэгэн цех гү, али бригадада даалгагданхай. Ажалша коллективэй ажал хэрэг тухай үхибүүд һайн мэдэдэг, аха нүхэдэйнгөө шэнэ табан жэлэй туршада юу бүтээхэ байһан уялгыень, тэрэнэйнь хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһые ойлгожо байдаг. Тэдэнэр хүдэлмэришэд шэнги амжаһан амжалтаарнь баясадаг, ядаха сагтань һанаагаа зободог байха юм. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерэй организациин 50 жэлэй ойе һайн дэрлэлгын урда тээ булад хайлуулгын цехэй комсомолшууд ойн баярай һайндэртэ зорюулан, пионернүүдэй суглуулһан хаядаһан түмэроор булад хайлуулһан байна. Тэрэ булад хайлуулха үедөө һургуули бүхэнһөө 20 һурагшадые урин байгаа. Үхибүүд гоё һайханаар хубсаланхай, туугуудаа баринхай ерээ һэн.

Һургуулиин үхибүүдые, тэдэниие мэргэжэл шудалуулха хэрэгтэ заводой музей ехэ туһа хүргэнэ. Тэрэ музей 1970 оной май һарада нээгдээ һэн. Тэрэ гэһээр энэ музейе хэдэн арбаад мянган хүнүүд хараа. Заводой алдарта түүхэ тухай, тэрэнэй саашадаа бэелүүлхэ хэрэг үйлэ тухай эндэ суглуулагдаһан документнүүд хөөрэжэ үгэдэг. Саашадаа ажалайнгаа замда гараха залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ удхатай шухала зүйл. Энэ музей дотор үхибүүдые пионернүүдтэ, комсомолдо абадаг. Үйлэдбэриин ветеранууд болон түрүүшүүл галстугынь зүүжэ үгэдэг, комсомолой билет барюулдаг.

Городой профтехучилищинуудһаа ерэһэн залуу хүдэлмэришэдые абалга баяр баясхалангай һайндэрэй оршон байдалда үнгэрдэг. Александр Матросовой баатаршалга дабтаһан заводой анхан хүдэлмэришэн ябаһан С. Орешковэй нэрэмжэтэ культурын ба амаралтын парк дотор болодог митинг дээрэ училищи дүүргэһэн хүн бүхэн гоёор бэшэгдэһэн хүдэлмэришэдэй зэргэдэ абтаһан дурасхаалта үнэмшэлгэ абадаг байна. ПТУ-да хүмүүжэһэн Социалис Ажалай Герой А. Оширов болон заводой бусад мэдээжэ хүнүүд шэнэ хүдэлмэришэдтэ саг үргэлжын пропуск болон заводой хүдэлмэришэдэй зорюута урлаһан слесарь ба токарьнуудай хэрэглэдэг инструментнүүдые бэлэг болгон барюулдаг. Тэдэ зүйлнүүдые инструментальна ба модельнэ цехүүдэй хүдэлмэришэд бэлдэдэг. Удаань залуу хүдэлмэришэд Ленинэй ордено заводой улаан туг доро аха заха нүхэдэйнгөө ажалай ёһо заншалые үнэн сэхээр үргэлжэлүүлхэ баһанаа үнэмшэлэн тангариг баридаг.

Нигээд лэ һайндэр дүүрэдэг. Хүдэлмэриин халуун хаһа ерэдэг. Залуу хүнэй бэеэ даагаад хүдэлһэн түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, аха хүнэй туһаламжа хэрэгтэй болодог. Хүбүүн гү, али басаганай туйлаһан бишыханшье һаа, амжалтань хэзээ сагта анхаралда абтаха уялгатай. Манай заводто аха хүнэй һургаал хуулита хэрэг болонхой. Залуу хүн бүхэн өөрын шефтэй байдаг. Тэрэнь дуршэл ехэтэй урданай хүдэлмэришэн. Энэ ёһо заншал үшөө дайнай үеын урдахи жэлнүүдһээ үргэлжэлэнхэй. 1935 ондо комсомолой путевкоор энэ заводто Борис Поздеев ерээ һэн. Тэрэ үедэ энэ хүбүүн ямаршье мэргэжэлгүй байгаа. Аха нүхэдынь тэрэнэй токариин мэргэжэл шудалхадань, ажалай түрүү арга дуршэлдэ һурахадань туһалалсаа. Хэдэн жэл болоод байхада, энэ залуу стахановец хүдөөһөө ерэһэн буряад хүбүүдые өөрөө һургажа эхилээ. Мүнөө Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Борис Захарович Поздеев 150 гаран хүниие хүмүүжүүлээ. Тэдэнэй олонхинь өөһэдөө мүнөө залуушуулые һургана. 100 гаран залуу хүдэлмэришэдые слесарь Антон Дмитриевич Медведев, шэрдэгшэ Зинаида Георгиевна Кравчук гэгшэд хүмүүжүүлэн һургаһан байха юм.

Ветеранууд шефтээ абаһан өөрынгөө залуу хүдэлмэришэдые ганса ажалай түрүү дуй дуршал, үйлэдбэриин түрүү технологидо һургана бэшэ, тэдэнэйнгээ ухаан бодолой болбосоролдо нүлөөлхэ, дааһан хэрэгтээ творческоор хандаха, ажалай журам хүндэлхэ, шэнэ юумэндэ дуратай байха, хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэ байһандаа омогорхохо сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлэн хүдэржүүлнэ. Залуу хүдэлмэришэдые шефтээ абалга хадаа манда шухала партийна даабари гэжэ тоологдодог. Партком ба цехүүдэй организацинууд энэ шухала хэрэгые ёһын тэдыдэ ябуулхагүйн тула шанга хиналта табидаг. Залуу хүдэлмэришэдэй түлөө харюусадаг коммунистнууд парторганизациингаа урда ходо тоосожо байдаг юм.

Заводто хүдэлхөөр ороһон залуу хүнүүд өөһэдынгөө саашанхи ургалта тухай, мэргэжэл шадабарияа гүйсэд гаргаха тухай оролдохо ёһотой. Предприятиин захиргаан, партийна болон профсоюзай организацинууд хүбүүд болон басагадай өөһэдынгөө мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын, юрэнхы һуралсалаа үргэлжэлүүлхын түлөө, тэдэнэй ажалай болон ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулхын түлөө анхаралаа хандуулжа байдаг. Заводой дэргэдэ коммунис ажалай ба түрүү дуй дуршэлэй һургуулинууд хүдэлдэг, 1100 гаран хүнүүд институдуудта болон техникумүүдтэ заочноор, мүн хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулида һурана.

Хүн һая ажалайнгаа зам эхилжэ байна ха юм, тэрэниие ниитын хүдэлмэридэ хабаадуулһанай ямар нэгэн даабари үгэһэнэй хэрэг бии гү, али үгы гү гэһэн хөөрэлдөөн болодог. Нэгэ бага хүдэлдэг лэ даа, саашадаа мэдэгдэнэ бэзэ гэлдэхэ. Иимэ ушар залуушуул тушаа һанаагаа зобоһон шэнги байдаг. Үнэндөө энэ тиимэ бэшэ. Хүбүүд, басагад зарим ушарта манда найданагүй гэжэ һанадаг байха. Тиигэжэ өөһэдынгөө хүсэндэ тэдэнэр найдахаяа болижо, үүсхэлгүй болошодог. Залуу хүдэлмэришэдые заводто ороһон түрүүшынь үдэрһөө эхилжэ, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, коллектив соо боложо байһан али бүхы хэрэгэй түлөө харюусалгатай байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ шухала гэжэ бидэ тоолодогбди.

Ажал хадаа эгээл һайн хүмүүжүүлэгшэнь болоно. Заводой партийна организаци залуушуулай мүрысөөндэ анхаралаа ехээр табидаг. Мэргэжэл мэргэжэлээр жэл бүри конкурс соносхологдодо анхаралаа онсо хандуулдаг байнабди. Эдээндэ, үнэндөө, бүхы хүдэлмэришэд хабаадалсана ха юм. Нэн түрүүлэн цехүүд дотор мүрысөөн эмхидхэгдэнэ. Тэндэ илагшад завод соогоо эрхим нэрэ зэргын түлөө тэмсэдэг. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулһан түгэсхэлэй конкурсдо 60 шахуу слесарь, токарь, электро-гагнууршан, фрезеровщик болон шэрдэгшэд хабаадалсаһан байна. Түрүү мастернуудтай нэгэн хамта хүндэтэ нэрэ зэргэдэ залуу хүдэлмэришэд Николай Калиниченко, Виктор Ступин, Николай Черниговский болон бусад хүртэһэн байна.

Заводтомнай комсомол-залуушуулай 28 коллектив хүдэлнэ. Залуу хүдэлмэришэд али олон һайн һайхан хэрэг эмхидхэн дэлгэрүүлнэ. Жэшээнь, шэрэм шу... халгын цехтэ табан жэлэй даабариие болзорһоо урид дүүргэхэ мүрысөөн партиин гэшүүндэ кандидат Валерий Бадуевай ударидадаг комсомол-залуушуулай хэбшэдэй бригада эдэбхитэйгээр оролсоно. Жэл эхинһээ хойшо эдэ залуушуул хүдэлмэриин сагай гадуур хүдэлжэ, комсомолой нэрээр гурба дахин шэрэм хайлуулһан байна.

Эдэ бүхы ябуулгань байгаа хүдэлмэри һайн ... дүн харуулна. Хүнүүдэй хүдэлмэриһөө гаража ошохо ябадал һураггүй үсөөрөө. Залуушуулые патриотис ба интернациональна сэдьхэл бодолтойгоор, ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь туһална. Зүгөөр эдэ бүхы хүдэлмэри бүхы даа сэхэ сэбэрээр бэелүүлэгдэнэ бэшэ, хүндэ хүшэр ушарнууд тохёолдодог, хойрогоор хандаха ябадалтай тэмсэхэ ушар гарана. Тэбэшье залуу халаанда саг үргэлжын, анхарал хандуулха, залуу үетэниие үетэнэйнгөө ажалай хүгые үнэн сэхээр үргэлжэлүүлхэ хүсэн болгожо шадахаар хүмүүжүүлхэ байһанай алита.

В. УЛАНОВ,
Улаан-Удын локомотив-вагон заһабарилгын заводой парткомой секретарь.

«Правда» газетын 1972 оной ноябриин 26-най номерһоо абтаба.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ ҮДЭРНҮҮД

Хүгжэлтымнай шатанууд

Промышленность болон хүдөө ажахын талаар манай Сэлэнгын аймаг республика соогоо томо аймагуудай нэгэниинь болоно. Мүнөө аймаг доторнай хори гаран промышленна предприятинууд хүдэлнэ. Аймагаймнай промышленность үшөө гушаад онуудаар хүгжэжэ захалһан намтартай. Галуута-Нуурай шулуу нүүрһэнэй уурхайн ашаглалгада үгтэхэтэй хамта Улаан-Үдэ — Наушки гэжэ түмэр замай харгы хүдэлжэ эхилһэн юм.

Галуута-Нуурай эрье шадар шулуу нүүрһэнэй хэбтэшын бии байһан тухай үни хада мэдэгдэһэн гэхэ. Совет засагай аша туһаар энэнь ашаглагдажа, олоной хэрэгтэ хэрэглэгдэжэ захалаа бэлэй. Шулуу нүүрһэнэй түрүүшын шахтанууд 1938 ондо хүдэлжэ эхилһэн байна бшуу. Хэрбээ 1940 ондо 35,8 мянган тонно шулуу нүүрһэн малтагдажа абтаа һаа, харин 1946 ондо 96 мянган тоннодо хүрэтэрөө ургаһан байна. Дайнай хүшэр жэлнүүдтэ манай аймагай ажалшадай үсэд нэтэрүүгээр хүдэлһые энэнь харуулна ха юм. Тиихэдэ оньһон түхеэрэлгэнь муушаг, бүхы хүдэлмэринь бар хүсөөр шахуу хэгдэдэг байгаа.

Саг жэлэй ошохо тума нүүрһэшэднай бэлиг шадабаритай боложо, шэнэ оньһон техникээр зэбсэглэжэн баяжаа. Хэрбээ мүнөө Галуута-Нуурай нүүрһэнэй уурхайн комплекс хараа һаа, оньһон техникээр хүсэд түхеэрэгдэһэн, мүнөө сагай эрилтэдэ түгэс харюусама үйлэдбэри болоо гэжэ баясахаар. Жэшээнь, Холбоолжоной уурхайда асари томо, арбан кубометр нүүрһэ багтааха экскаватор хүдэлнэ.

Ажал хэрэгээ яһала һайса мэдэхэ, социалис мүрысөөнэй манлайда ябадаг хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд жэлһээ жэлдэ олошорно. Тэдэнэй заримад, жэшээнь, Социалис Ажалай Герой Гармажап Тучинов, экскаваторай машинист, Ленинэй орденой кавалер Пётр Балалаешников, проходчигуудай бригадирнууд Бальжинима Бальжиев, Николай Козулин, түрүү нүүрһэшэн Махам Шакирзянов гэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын айлшад болонхой. Гушан нэгэн хүн «Хүндэтэ нүүрһэшэн» гэжэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Гэхэтэй хамта, аймагнай ой модоор баян, модо ехээр бэлдэхэ аргатай байһыемнай гэршэлнэ. Галуута-Нуурай, Ардасаанай, Сэлэнгын леспромхозууд 3.248 мянган түхэригэй модо бүхыдөө бэлдэнэ.

Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын-механическа завод хүдөө ажахын машинын запасной часть хэдэг, мүн автодвигательнүүдые заһажа гаргана. Модо болбосоруулдаг станогуудынь Болгари, Сиэри Энэдхэг, Турци, Гвиней, Монгол, Афганистан, Индонези, Иран, Непал, Чехословаки, Цейлон, Румыни болон бусад оронуудта эльгээгдэжэ магтаал һайшаалда хүртэнэ. 1964 онһоо тус завод хүдөө ажахын хэрэгсэлнүүдые, жэшээнь, автопоилка угаадаг машина, механизатор болон малшадай байдаг полевой вагонуудые гаргадаг болоо.

Мүн түмэр-замай участогуудта ехэ хубилалта болоо. Мүнөө сагай оньһон түхеэрэлгэ хэрэглэһэнэй ашаар поезднууд һаадгүйгөөр, түргэнөөр ябадаг болоо. Тии гээд ерэхэлээрээ, манай аймаг Буряадай республикын индустриальна томо аймагуудай нэгэн болоно ха юм. Промышленность аймагай арадай ажахын шухала һалбари болоно гэжэ хэлэхэдэ тон зүйтэй...

Юһэдэхи табан жэлдэ экономикын талаар бүри хүсэтэй, баян болохо. Промышленна продукци худалдалга 1975 ондо 35 процентээр дээшэлхэ. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтые хангалга нилээд һайжарха, ургахашье байна.

Парти, правительствын хараа зорилгонуудые хаһа сагтань, амжалтатайгаар дүүргэхын тула гол асуудалнуудаа нэн түрүүн шиидхэхэ ёһотойбди. Ямар юумэн хэгдэхээр хараалагданаб? Табан жэлэй туршада капитальна барилга 180 миллион түхэригтэ хэгдэхэ байна. Тэрэнэйнь 123 миллион түхэриг барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ гаргашалагдаха. Энэнь хадаа наймадахи табан жэлэйхидэ орходоо дүрбэ дахин ехэ болоно ха юм.

Түсэбтэ табан жэлэй энэ шухала объект Галуута-Нуурай ГРЭС болоно. Хоёр мянгаад киловатт элшэ хүсэтэй хоёр энергоблок 1974—1975 онуудта зайн гал үгэхэ ёлотой. ГРЭС Холбоолжоной уурхайн шулуу нүүрһөөр хангагдаха. Тиимэһээ энэ уурхай һэльбэгдэн баригдаха, ехэ болгогдохо юм. Жэлдээ гурбан миллион тонно нүүрһэн малтан абтаха болоно бшуу.

Гадна Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын-механическа завод, 7/8 шахта, хилээмэнэй завод һэльбэгдэн баригдахаар хараалагдана. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтые хангаха объектнүүд баригдажа байна.

Хэнэйшье мэдэһээр, революциин урда тээ хүдөө ажахы һалбаран хүгжэдэггүй байгаа. Нютаг зон мал ажал эрхилжэ, үл залгажа ябаа. Урданайнь байдалые дурдаадшье яалайбди. Харин мүнөө хүдөө ажахы танихын аргагүйгөөр хүгжэн ургаа. Аймагтамнай табан колхоз, дүрбэн совхоз тоологдоно. Энэ һалбаридамнай оньһон техникэ үни хада шэлжэн оронхой. Колхоз, совхозуудай тарялан дээрэ 484 трактор, 200 комбайн, 201 ашаанай автомашина мүнөө хүдэлжэ, үндэр баян ургаса абаха хүдэлмэриемнай хүнгэдхэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, машинагүйгөөр ямаршье ажал мүнөө хэгдэнэгүй бшуу. Полевой стан, һаалиин гүүртэ, отара гэхэ мэтэ бүгэдөөрэн заин галаар хангагданхай.

Манай аймагай колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд жэл бүри 70 мянган центнер һү, 30 мянган центнер мяха, найма мянган центнер нооһо, 40 мянган центнер ооһо гүрэндэ худалдана.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн жэлдэ хүдөөгэйхид бүришье ехэ урма зоригтойгоор хүдэлөө, саашадаашье тиимээр хүдэлхэнь мэдээжэ. Ойн баярай социалис мүрысөөнэй манлайда ябадаг һаалишад, ухэришэд, хонишод ажахы бүхэндэ олон.

Дуй дуршэлтэй түрүүшүүл залуушуулда эрхим ажалай ульгэр жэшээ харуулан, 14.115 эбэртэ бодо мал, 250 мянган хонин һүрэг, дүрбэн мянга шахуу гахайнуудые харууһалжа, тобир тарганаар түлжүүлжэ, ниитын баялигые арьбадхалсахые оролдоно.

Туйлаһан амжалтаараа сэдьхэлээ амарнагүнди. Хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха, һаамхай үнеэн бүриһөө 2.350—2.400 килограмм һү һааха түсэб тэйбди. Тиихэдэ гүрэндэ түшаагдаха үхэрэй шэгнүүрые дунда зэргээр 350—370 килограмм болгохо хараатайбди. Эдэ бүгэдэниие шиидхэхын тула тарна, үбһэ тэжээл элбэгээр үргүүлхэ ёһотойбди. Сабшалан, тарялангаа бүришье ехээр уһалха, — энэ манай гол зорилго мүн.

Экономикын хүгжэхэтэй хамта соёл культурамнай нилээд урагшатайгаар хүгжөө гээшэ. Һургуули, клуб, библиотекэ болон улаан булангүй һуурин нютагуудые манай аймагта олохогүйт. Нютаг бүхэнһөө эрдэмтэ, эмшэн врач, инженер, багша, соёл культурын ажал ябуулагшад болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд урган гараһан байха. Жэшээнь, эрдэмэй докторнууд Буянто Сайнсакович Санжиев, Даши Батуевич Улымжиев, Николай Цырендоржиевич Мункуев гэгшэд нютаг голоо алдаршуулжа ябадаг. Тиихэдэ хори гаран эрдэмэн кандидадууд эндэһээ гараһан байха.

Мүнөө манай аймагта юһэн соёлой байшан, хорин гурбан клуб, хори гаран библиотекэ, хоёр кинотеатр, душэн кино-түхеэрэлгэ, хүгжэмэй дүрбэн һургуули, уран зурагай болон спортивна һургуулинууд хүдэлжэ, ехэ, багашье хүнүүдые гоё һайхантай дүтөөр танилсуулжа байдаг. Кинофильм, концерт наада харахаһаа гадуур, өөһэдөөшье уран бэлигээ туршажа, уран һайханай бүлэгэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Хүн зоной энхэ элүүрые хамгаалха хүдэлмэри мэдэхээр һайжараа. Мүнөө манайда 300 гаран врачнар хүдэлнэ. Юһэдэхи табан жэлэн туршада 95 хүнэй хэбтэхэ больница, 110 хүнэй амаран аргалуулха профилактори, 1.400 үхибүүдэй байха саад-ясли, хэдэн һургуули болон пионернүүдэй лагерь баригдаха.

Сэлэнгын аймагай ажалшад эрдэм һургуулитай, һонюуша һорьмой зон гээшэ. Мянган хүндэ 1.127 газетэ, журнал хүртэнэ. Гэр айл бүхэндэ сэнхир экран ялагашажа, радио дуугаржа, дэлхэн дээрэхи һонинтой танилсуулжа байдаг.

Эдэ бүгэдэ Ленинскэ национальна политикын илан гарһаниие эли бодо гэршэлнэ гээшэ.

В. БАЗАРОВ,
КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь.

НҮХЭР Я. КАДАРТА ЛЕНИНЭЙ ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБ...

БУДАПЕШТ. (ТАСС-ай тусхай корр.). СССР-эй партийно-правительственна делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев ноябриин 27-ной үдэр хани, халуун оршон байдалда ВСРП-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Я. Кадарта Ленинэй орден барюулба.

Энэ ехэ шагнал — совет, венгер арадуудай хоорондын аха дүү ёһоной хани барисаае хүгжөөхэ хэрэгтэ нүхэр Я. Кадарай дүүргэдэг онсо гайхамшаг үүргые, амгалан байдалай ба социализмын хэрэг бэхижүүлгэдэ ехэ габьяануудтай байһыень мэдэрһэн ябадал болоно.

Орден барюулалгын ёһолол болохо, Гүрэнэй суглаанай Мункачи гэжэ зал соо СССР-эй партийно-правительственна делегациин гэшүүд, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, ... риин бусад хүтэлбэр... ажал ябуулагшад сугл...

Нүхэр Л. И. Брежнев... ден барюулхадаа үгэ ...

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Янош Кадар!

Хүндэтэ нүхэдүүд, хани нар!

Венгер коммунистнууд, Венгриин Арадай Республикын олониитэ ба бүхы ажалшад нүхэр Янош Кадарай 60 наһанай ойе байгша оной хабар хани, халуунаар тэмдэглээ бэлэй.

Энэ ойн баяртай дашарамдуулан, венгер коммунистнуудтай һанал нэгэдэн — бусад оронуудтахи хүнүүд, венгер арадай бүхы үнэнтэ ханинар нүхэр Кадарые гүн ехээр хүндэлдэг, хани ёһоор хандадаг байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ һэн.

Советскэ Союздашье энэ ойн хүндэтэйгөөр тэмдэглэгдэһые мэдэнэт. Нүхэр Кадар, Таниие венгер хүдэлмэришэн ангиин үнэн хүбүүн, коммунис нангин сурталай илан мандахын түлөө сэхэ шууд тэмсэлшэ, оронойнгоо партийна ба гүрэнэй элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй мэдээжэ ажал ябуулагша гэжэ совет коммунистнууд, бүхы совет хүнүүд һайн мэдэнэ, ехээр хүндэлнэ.

Совет, венгер арадуудай хоорондын аха дүү ёһоной хани барисаае хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо ехэ үүргэ дүүргэдэг, амгалан байдалай, социализмын хэрэг бэхижүүлгэдэ ехэ габьяанууудтай байһыетнай үндэрөөр сэгнэн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Янош Кадарые манай ороной дээдэ шагнал хайра — Ленинэй ордендо хүртөөхэ тухай Указ гаргаһан байна.

Венгер арадай мянгаад жэлэй түүхын эрид ехэ эрьесын — Венгридэ социалис революциин илаха үеэр, социализм хүсэд бүрин байгуулха замаар Венгриин амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ венгер коммунистнуудай парти асари ехэ габьяатай юм. Танай ажабайдал энэ партиин ажал ябуулгатайнь душэ гаран жэлэй туршада таһалгаряагүй холбоотой байна.

Танай орон дотор социалис революциин илаха, социализм тогтоохо ба хүгжөөхын түлөө тэмсэлэй бүхы шатануудта, тэрэ тоодо эгээн хүшэр хүндэ үенүүдтэшье, нүхэр Кадар, Танай сэхэ шууд революционер-ленинец байһыетнай венгер бүхэнэй мэдэдэг шэнгеэр, Советскэ Союзай коммунистнууд, бүхы совет хүнүүд баһал һайн мэдэнэ. Хортиин засагта, гитлеровскэ фашизмда эсэргүү тэмсэлэй хэсүү шанга жэлнүүдтэ, 1956 оной контрреволюцида эсэргүү тэмсэлэй үеэр ажалшадай социалис туйлалтануудые хамгаалха, батадхахын тула венгер коммунистнуудай асари ехэ хүдэлмэри ябуулха үедэ Та ехэ тэсэбэри, эрэлхэг ба шэн зориг гаргаат, залан сэхэ байгаат, имагта ехэ үүргэ дүүргээт.

Венгеро-совет хани барисаа хүгжөөхэ, бэхижүүлхын тула Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин, Венгриин правительство болон арад зоной гаргадаг оролдолго хүсэлэлгэнүүдые Советскэ Союзда үндэрөөр сэгнэдэгбди. Манай хоёр партиин хамтын хүдэлмэриин ашаар, КПСС-эй ба ВСРП-гэй коммунис талархал ба нэгэдэл, манай гүрэнүүдэй политическэ холбоон, совет ба венгер арадуудай аха дүүгэй хани барисаан мүнөө манай хамтын түгэс туйлалта, уласхоорондын байдалай шухала нүхэсэл болоод байһан ушар хүтэлбэрилэгшэ, коммунист-интернационалист Танай оруулһан ехэ хубита байһаниинь лабтай. Танай хүтэлбэреэр ВСРП-гэй ЦК-гай бэелүүлдэг интернациональна политика манай социалис хани нэгэдэлые, дэлхэйн коммунис хүдэлөөе бүри нягта болгохо хэрэгтэ нилээд туһална. Энэ политика дэлхэйн олон оронуудай ажалшадай үмэнэ Венгриин нэрэ хүндые ехээр үргөө.

Арадай үмэнэ харюусалгатай байһанаа мэдэрдэг, арад зонтой нягта холбоо барисаатай байдаг, ажалшадай эрилтэ хэрэглэмжэ ба хүсэл эрмэлзэлые мэдэдэг хүтэлбэрилэгшэ гэжэ Таниие һайн мэдэнэбди.

Нүхэр Кадар, эдэ бүгэдэтнай орон дотороо, социалис Венгриин бүхы үнэн ханинарай дунда Танай ехэ хүндэтэй байһанай эшэ нүхэсэл болоно.

Венгриин Арадай Республика ВСРП-гэй X съездын табиһан ехэ зорилгонуудые шиидхэжэ байна. Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партитай, тэрэнэй Центральна Комитедтэй, нүхэр Кадар шэнги иимэ гайхамшаг ажал ябуулагшадтай байһан венгер арад эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ, Венгридэ социализм хүсэд бүрин байгуулха замаар ехэ шэнэ алхам хэхэ гээд этигэнэбди.

Социализмын, эб найрамдалай хэрэгэй түлөө, ажалша венгер арадай зол жаргалай түлөө танай тэмсэлдэ, хүндэтэ венгер хани... надтай хододоо хамта... дагбди.

Хүндэтэ нүхэр Янош Кадар!

Танда Ленинэй орден барюулха хүндэтэ хэрэг... да даалгагдаа, энэ ... даалгабариие ехэ баяр... гаар дүүргэнэб.

Энээнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын зүрхэнэй, аха дүү ё... амаршалга гоогоон... Зохёон байгуулхы ехэ... бүүдтэй, соггой солбо... шэ зоригтой байжа, ... гөө 60 наһые угтабат... жэлдэ элүүр энхэ яба... най, социалис Венгриин туһада, совет-венгер ... барисаае саашадань ... жүүлгын аша туһада... рюулдаг ажал ябуу... шэнэ амжалтануудые ... хыетнай манай дайда... хани, нүхэр Танда ... партиин үмэнэһөө, бү... вет хүнүүдэй үмэ... өөрынгөө нэрэһээ ... (Удаан альга ташалга) бо).

Нүхэр Л. И. Брежнев... ларагшадай халуун ... шалгаар угтагдан, Янош Кадарта орден ... лаад, тэрэниие хани... үнэн зүрхэнһөө тэбэри...

Нүхэр Я. Кадар ... үгэ хэлээ.

НҮХЭР ЯНОШ КАДАРАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Брежнев!

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Өөрынгөө хэрэгүүд тухай хэншье сэгнэлтэ үгэжэ шадахагүй, бишье тиимэ байдалда ороод байнаб. Мүнөө һанажа, бодожо байһан юумэн тухайдаа хэдэн үгэ хэлэхые хүсэнэб. Энэ шагнал хайра угаа ехээр, миниин габьяаһаа үлүү гарамаар үзүүлэгдэһэн хүндэлэл гэжэ мэдэрнэб, тэрэнэй түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб.

Коммунист хүн туладаа, гансал өөрынгөө аша туһада хэзээшье хүдэлдэггүй байгааб, энэмни манай суртал бодолдо тааралдаха болоно. Социализмын хэрэгтэ үнэнхэһөө этигэдэг бусад венгер коммунистнуудтай хододоо хамта хүдэлдэг байгааб. Нам тухай эндэ Танай хэлэһэн магтаалай үгэнүүд социализм байгуулжа байгаа венгер коммунистнуудта, венгер хүдэлмэришэдтэ, венгер ажалшадта ехэнхидээ хамаадана. Энээнэй түлөө Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведтэ дабхар баясхалан хүргэнэб.

Энэ хүндэтэ хайрые намда өөрөө барюулһанайтнай түлөө, шалгармал соратник ба хани, хүндэтэ нүхэр Брежнев, Танда баясхалан хүргэхые хүсэхэ байнаб. Этигэлээр нэбтэрһэн коммунист болоһоор үнихэнэйб, тэрэ гэһэнһээ хойшо Советскэ Союзай, венгер-совет хани барисаанай талые үнэн зүрхэнһөө баримталнаб. Саашадаашье иимэ зангаараа үлэхэб.

Энэ дээдэ шагнал хайрын түлөө үшөө дахин баясхалан хүргэнэб. Хүндэтэ нүхэр Брежнев, Танай мүнөө эндэ хани ёһоор амаршалһанайтнай түлөө тусгаар баясхалан хүргэнэб. Өөрынгөө зүгһөө мүн лэ һайниие хүсэхэ байнаб. Хүндэтэ нүхэр Брежнев, Танда элүүр мэндэ... хыетнай үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб. Хүн түрүүн хүсэнэб... байлсаһан совет хани... бүхы совет аха дүүнэр... тандань һайниие хү...

(Удаан альга ташалга)

Дээдэ шагнал ... хүртэһэнтэйнь дашара... лан, нүхэр Я. Кадарые ... вет партийно-правитель... на делегациин гэшүүд... гер хүтэлбэри... шад ... наар амаршалба.

БААТАРНУУДАЙ ХҮШӨӨГЭЙ ДЭРГЭДЭ ВЕНОГУУД ТАБИГДАБА

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Городой ажалшадай, олониитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин городской комитедэй хүтэлбэрилэгшэд Баатарнуудай талмай дээрэ ноябриин 27-до суглараа. Сэрэгэй хүндэлэлэй харуул эндэ жагсааг даба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно-правительственна делегаци эндэ ерээ.

Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэхэ үедөө наһа бараһан венгер баатарнуудай хүшөөгэй дэргэдэ нүхэр Л. И. Брежнев, Совет партийно-правительственна делегациин гэшүүд баяр ёһололой оршон байдалда венок табиба.

Фашизмһаа Венгриие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй үедэ наһа бараһан совет сэрэгшэдэй дурасхаалые хүндэлэн ёһолхын тула Эрхэ сүлөөгэй талмай тээшэ совет делегаци ошоо.

Орой дээрээ табан хушуута мүшэтэй, һүр жабхалантай хүшөөгэй дэргэдэ Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин толгойлогшо Л. И. Брежнев, делегациин гэшүүд венок табяа. «Фашис дарлалтаһаа Венгриие сүлөөлхын түлөө байлдаануудай үедэ наһа бараһан совет сэрэгшэдтэ!» гэһэн үгэнүүд венгогой лентэ дээрэ бэшээтэй.

Талмай дээрэ сугларһан Будапештын ажалшад нүхэр Л. И. Брежневые, Совет партийно-правительственна делегациин гэшүүдые шанга альга ташалгануудаар угтаа.

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТР ФРАНЦИ ЕРЭБЭ

ПАРИЖ. (ТАСС). Францийн гүрэнэй национальна оборонын министр М. Дебрегэй уряалаар СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко ноябриин 27-до Париж ерэбэ.

Францийн гүрэнэй национальна оборонын министр М. Дебре, бусад тусхай тушаалта хүнүүд А. А. Гречкые Парижай Ле Бурже гэдэг аэродром дээрэ угтаа.

«Энэ айлшалга манай хоёр ороной хоорондо улам бэхижэжэ байгаа харилсаанай эгээн шухала шатануудай нэгэн болоно гэжэ тоолонобди» гээд Францийн национальна оборонын хэрэгүүдые эрхилдэг гүрэнэй министр М. Дебре Советскэ Союзай маршал А. А. Гречкые амаршалхадаа мэдүүлбэ.

Энэ айлшалга СССР-эй ба Францийн хоорондохи хани холбооё саашадань бэхижүүлгэдэ туһалха гээд этигэжэ байһанаа СССР-эй оборонын министр өөрынгөө зүгһөө элирхэйлэн мэдүүлээ.

ПОРП-ын ЦК-гай ПЛЕНУМ

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй VII пленум ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй хүтэлбэри доро эндэ болобо.

ПАП агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, залуушуулай дунда хэгдэхэ хүдэлмэриин асуудалнууд пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Хани ёһоор айлшалжа ер...

ПРАГА. (ТАСС). ...гэй ЦК-гай уряалаар Ч... Коммунис партиин ... ральна секретарь ... Корвалан хани ёһоор ... да айлшалжа ерэбэ.

Хельсинкидэ олон ... зүбшэлэл болобо

ХЕЛЬСИНКИ. (Т...

Аюулгүй байдалай ... харилсаа холбооной ... далнуудаар ниитэ Е... зүблөөндэ бэлдэхэ ... той олон талын зүбш... дые хэхэ ээлжээтэ за... ноябриин 27-до эндэхи ... поли» гэжэ зал соо бо...

Заседанида 34 ... түлөөлэгшэд хабаа... олон талын зүгһөө зүб... хэхэ хүдэлмэри эмхид... дэ хамаатай асуудалну... хаража үзөө.

ТАДЖИК АРАДАЙ ЖАРГАЛТА БАЙДАЛ

СССР-50

АМЖАЛТАТА ГАБШАГАЙ АЛХАМ

М. ХОЛОВ,
Таджигай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ

Таджик арад ерээдүйн гэгээн гэрэлтэ, зол жаргалта үе саг тухай үни заяанһаа һанаашалан шэбшэдэг байгаа. Теэд иимэ жаргалтай һайхан байдалаа совет арадуудай аха дүүгэй бүлэ соо, коммунистнуудай агууехэ партиин хүтэлбэри доро олоо.

Таджигуудай гаталһан зам уйдхар гасалантай байһан, Үнинэй соёл болбосоролтой, дэлхэйдэ гүй ухаатаниие заяаһан арад хэдэн зуугаад жэлдэ феодал хаашуулай хоорондын хёморогоор хэһэг буһагууд болгогдодог, балар харанхы, үгытэй ядуу байдалтай байдаг бэлэй. Һанал бодолоо һаадгүй, элирхэйлхэ буруушаалаа мэдүүлхэ гэжэ хүсэһэн хэбэр үзүүлэгшэдые хаанай хархис түшэмэд, шажанай албатад хайра гамгүйгөөр хэһээдэг, мүрдэдэг байгаа.

Совет засагай тогтоогдохын урда тээ Таджикистанай газар дээрэ промышленность гэжэ байгаагүй, хүдөө ажахыда ажалай өөдэгүй зэр зэмсэгүүд хэрэглэгдэдэг байба. Таджик арад эрдэм һургуулигүй, медицинскэ туһаламжа абадаггүй байһан.

Манай парти В. И. Ленинэй заабаринуудые хүтэлбэри болгон, Совет засагай түрүүшын үдэрһөө хойшо экономическа талаараа гээгдэнги нютаг хизаарнуудые эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөхын түлөө тэмсэжэ эхилээ һэн.

Парти энэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэбэ. Ажалай тулюурхан зэр зэмсэгүүдые плуг, трактор, автомобиль, олоной техникэ һэлгэбэ. Газар уһалха хүдэлмэри үргэнөөр эрхилэгдэнэ. Арадай гэгээрэлдэ, мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ, эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ оромнай угаа ехэ мүнгэ гаргашалһан байна.

Городууд болон хүдөө нютагуудта дүй дүршэлтэй партийна, Соведэй хүдэлмэрилэгшэд, агрономууд, зоотехнигүүд, үйлэдбэри эмхидхэгшэд эльгээгдээ бэлэй. Таджик хүбүүд, басагадай үмэнэ оронои һургуулинууд үүдэеэ сэлинхэй. РСФСР-эй, Украинын, Закавказиин предприятинуудта хэдэн мянгаад таджигууд ошожо, металлургын, нүүрһэшэнэй, мүн бусадшье мэргэжэлтэй боложо бусадаг байгаа.

Республика дотор юрэнхы эрдэмэй тусхай дунда ба дээдэ һургуулинууд олоор нээгдэнхэй. 1940 ондо Таджикистан доторхи 2.628 һургуулида 300 мянга гаран үхибүүд һуража байба. Тэрэшэлэн 100 библиотекэ, 130 кино-түхеэрэлгэ бии.

1950—1960 онуудта мантан томо гидроэнергитическэ барилга Волгодо эхилээ һэн. Тэдэнэй нэгэниинь 2 миллион 700 мянган киловатт хүсэтэй Нурегэй ГЭС болоно.

Яванай губи тала яагааб! Наранай элшэдэ гамгүйгөөр шарагдадаг, уһагүй сүл губи хүнэй аша туһада алба хэжэ эхилээ. Яванай сүл губида уһан асарагдаа. Мүнөө эндэхи уһалагдадаг газарһаа 100 мянга гаран тонно хлопок Эхэ оронhоо тушаагаад байнабди. Мүнөөнэй Таджикистан — промышленна томо предприятинуудтай хизаар. Химическэ, металл болбосоруулдаг, бүд нэхэдэг, эдеэ хоолой, торгоной, барилгын индустриин промышленность хурдан түргэнөөр хүгжэнэ.

Ленинабадай комбинадай эрхим сортын торгон бүхы орон дотор, хилын саагуур-шье суурхадаг. 40-өөд онуудай эхеэр баригдаһан Душанбен комбинат жэл бүри 100 гара миллион метр пумаажан бүд нэхэнэ. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Кайраккумай комбинат гурба миллион үлүүлтэй дүрбэлжэн метр хибэс нэхэдэг. Манай республика ашагта малтамалнуудаар баян юм. Таджикистанай үйлэдбэрилэн гаргаһан продукци ССР Союзай бүхы республиканууудта эльгээгдэдэг.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада промышленна 100 гаран предприяти ашаглалгада ороо һэн. Харин юһэдэхи табан жэлэй туршада дүүргэгдэхэ бүри ехэ түсэб табигданхай. Энергетикэ, үнгэтэ металлурги, химиин промышленность, машина бүтээлгэ, электронико, барилгын материалнуудай индустри улам үргэнөөр хүгжэхэ. Арад зоной байдал улам һайжаруулхын тула партиин хараалһан түсэбүүдтэй зохилдуулан, улад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйл бүри ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ болохо. Наймадахи табан жэлэйхитэй сасуулбал, хүдөө ажахын капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомололго 1,5 дахин нэмэхэ. Газар ажалай хүгжэлтые иимэ тоонуудаар тодорхойлжо болохо байна. Уһа тарааха 26 мянган километр каналнууд 550 мянган гектар газар уһална. Эдээнһээ гадна 300 шахуу бүлүүр станцинууд уһа тараадаг юм. Эдэ бүгэдэмнай Совет засагай жэлнүүдтэ СССР-эй аха дүүгэй арадуудай туһаламжаар түйлагдаа.

Таджикистан үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада гурба миллион үлүүтэй тонно хлопок, 500 мянга шахуу тонно мяха, 25 мянган тонно нооһо, 1 миллион 45 мянга үлүүтэй каракулиин арһа, мүн бусад продукци үйлэдбэрилөө. Юһэдэхи табан жэлэй туршада 70 мянган гектар газар элдүүрилэгдэхэ ба уһалагдаха, 250 мянган гектар бэлшээри уһатай болохо.

Арадай ажабайдал һайжаруулга—үнгэрэгшэ табан жэлэй һайшаалтай дүнгүүдэй нэгэн болоно. Хүн бүридэ хүртэдэг бодото олзо доходой хэмжээн 1,3 дахин, эд товарай эрьесын хэмжээн 1,5 дахинһаа ехээр нэмээ. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, хүн зон һайнаар хубсалдаг, һайса хооллодог, эрхим эд бараа ехээр худалдан абана.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд таджик арадта бүхы совет хүнүүдтэ шэнгеэр ажалай шэнэ илалта, амжалтын зам заажа, урма зоригыень бадаруулаа. Энээниие иимэ тоонууд гэршэлнэ: республикын промышленность жэлэйнгээ даабари амжалтатайгаар дүүргээ, гэхэ зуура хүдөөгэй ажалшад урдань хэзээшье суглуулагдаагүй — 788 мянган тонно хлопок тушаагаа.

Совет засагай жэлнүүдтэ Таджикистанда соёлой бодото хубисхал бэелүүлэгдэһэн байна. Революциин урда тээ эрдэм мэргэжэлтэй хүнүүдэй хомор байһан энэ хизаарта науканууудай академи, гүрэнэй университет, медицинын, багшанарай, хүдөө ажахын, политическэ, физическэ болбосоролой институдууд, хэдэн арбаад техникум, техническэ мэргэжэл олгохо училищинууд бии.

Революциин урда нэгэшье врач эндэ байгаагүй юм. Харин мүнөө амаралтын байшангууд, поликлиникэнүүд, больницанууд, нарайлалгын гэрнүүдтэ 4.864 врач, медицинын дунда мэргэжэлтэй 16 мянган хүдэлмэрилэгшэд ажаллана.

Революциин урда нэгэшье ном эндэ хэблэгдэдэггүй байһан аад, харин 8 миллион хэһэг номууд, журналнууд жэл бүри барлагдан гарана.

Революциһаа урид нэгэшье газетэ, кинотеатр байгаагүй. Харин мүнөө 1.000 гаран кино-түхеэрэлгэ, колхоз бүхэндэ клуб гү, али соёлой байшан, газетэ, радио, телевидени бии. Академическэ драмын, таджик ба ородой драмын театрнууд, оперо ба баледэй театр, арадай театрнууд эмхидхэгдэһэ. Иимэл даа, мүнөөдэрэй Таджикистан!

Таджик литература ехэ амжалта туйлаа. Садриддин Айни, Мирзо Турсун-Заде, Абулкосима Лахути, Мирсаид Миршакара гэгшэдэй нэрэнүүд манай оронһоо гадуур мэдээжэ болонхой.

Коммунис партиин баримталан бэелүүлдэг ленинскэ национальна политикын ашаар, ССР Союзай аха дүү арадуудай эб эетэ бүлэ соо таджик арад иимэ ехэ амжалтануудые түйлаба.

Таджик арад түрэл коммунис партиингаа ударидалга доро, манай агууехэ, социалис Эхэ ороной бүри ехээр һалбаран хүгжэхын, коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэнэ, тэмсэхэшье.

ТАДЖИГАЙ ССР. Нурегэй ГЭС-эй барилгашад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэр болотор 300-300 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын хоёр агрегадые ашаглалгада оруулха юм.

Манай ороной олон предприятинуудай машина бүтээгшэд гидро-барилгашадай хүдэлмэридэ туһална. Ороной нютаг хизаар бүриһөө элдэб техникэ, түхеэрэлгэ, турбинанууд эльгээгдэнэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ «Урал электротехмаш» трестын Свердловско заводто, Харьков хотын Кировэй нэрэмжэтэ турбо-бүтээлгын заводто бэлдэгдэһэн түрүүшын турбинын узелнууд «Таджикгидроэнергострой» трестын Орджоникидзебадска баазада һаяхан асарагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Харьков хотын машина бүтээгшэдэй бэлдэһэн турбоагрегат буулгагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОО, БАРИМТАНУУД

ДЭЛХЭЙН ХЯРА

Таджикистан—Совет Дунда Азиин урда хубида оршодог юм. Газар дайдынь арбанай юһэн хуби ой модоор хушаатай, дэлхэйн «хяра» — Памир тэрэ тоодо оролсоно. Таджикистанай газар дайда Австриин, Албаниин, Бельгиин хамтадаа эзэлдэг газартай адли гэхэ гү, али 143,1 мянган дүрбэлжэн километр болоно.

Республика дотор 3080 мянган зон ажаһуудаг.

90 ҺАЛБАРИ

Таджикистанай бүхы промышленность Совет засагай жэлнүүдтэ бии болонхой. (90 гаран һалбари, мүнөө үеын 330 томо предприяти).

ДУНДА АЗИДАХИ ЭГЭЭН ТОМО

Хүндэ промышленностиин шухала һалбари — энергетикэ республика дотор илангаяа ехээр хүгжэнхэй. Нурегэй ГЭС-эй хоёр агрегат 1972 оной декабрьда түрүүшын ток үгэжэ эхилхэ юм. Энэ станци (проектнэ хүсэниинь—2,7 миллион киловатт) Дунда Азидахи томо ГЭС-үүдэй нэгэн болохо.

ХЛОПОК

Таджикистан — хүгжэнги хүдөө ажахытай республика. Хлопок — республикын хүдөө ажахынь гол ургамал болоно. Таджикистан 1971 ондо эгээн ехээр—788 мянган тонно хлопок гүрэндөө тушааһан юм...

ХҮНҮҮДЭЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫН АША ТУҺАДА

Республика дотор 294 больница, поликлиникэ бии. 50 жэлэй саада тээ нэгэл бахан больница бии байһан юм.

ГУРБАДАХИ ХҮН БҮХЭНИИНЬ...

Республикын арадай ажахыда хүдэлмэрилдэг 1000 хүн бүхэнэй 602-ынь дээдэ, дунда һургуули дүүргэнхэй.

Республикын гурбадахи хүн бүхэн һурана. Жэшээлхэдэ, 8 дээдэ һургуули, 35 тусхай дунда һургуулида 80 мянган студент һурадаг.

50 жэлэй саада тээ эндэ нэгэшье инженер, агроном байгаагүй. 200 хүн бүхэнэй нэгэниинь арай шамай уншажа шададаг байһан.

5,5 МЯНГАН ЭРДЭМТЭД

Республикын эрдэм-шэнжэлгын эмхи зургаанууд, дээдэ һургуулинуудта 5,5 мянган научна хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо эрдэмэй 466 доктор, кандидадууд ажаллана.

1951 ондо Таджикистанда Науканууудай академи эмхидхэгдэһэн юм.

СОЁЛ БА ИСКУССТВО

Республика дотор 10 театр, 1163 библиотекэ, 293 клуб бии. Таджикистанда 61 газетэ, 42 журнал хэблэгдэдэг.

70 ЗҮЙЛЭЙ ЭД ТОВАР

Таджикистанай машина бүтээдэг ба электротехническэ промышленностиин заводууд ажаһуудалай ба соёлой хэрэгсэлэй 70-аад янзын эдлэл үйлэдбэрилэн гаргана. Юһэдэхи табан жэлэй эсэстэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэлгэ хоёр дахин нэмэгдэхээр хараалагдана.

ТАДЖИГАЙ ССР-эй ниислэл хото Душанбе. Ленинэй нэрэмжэтэ талмай.

ТАСС-ай фотохронико.

РЕВОЛЮЦИИН ҮЕДЭ МҮНДЭЛҺЭН ХОТО

Энэнь үни холын түүхэтэй бэшэ, мүнөөдэрэй, ерээдүйн хото юм. Юундэб гэхэдэ, нэгэ үеын хүнүүдэй хараһаар байтар, Агууехэ Октябриин ашаар урган мүндэлөө бшуу. Душанбен түүхын түрүүшынь хуудаһануудые манай ороной арадуудай түлөөлэгшэд Таджикистанай хүбүүд, басагадтай хамта бэшэһэн байна.

Революцида эсэргүү этэгээдүүдтэй тэмсэжэ байһан жэлнүүдэй үеэр шэнэ республикын ниислэл тогтоогдожо эхилээ һэн. Модон шалатай, керосинай нэгэ фонарьтай, шабараар баригдаһан дүрбэхэн гэртэй кишлагай орондо город бодожо захалһан түүхэ домогтой. Эндэ барилгын хүдэлмэри угаа түргэнөөр, үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдаа. Бүхы шэнэ барилгануудынь хани барисаанай барилга байгаа. Ород, украин, белорусс хүдэлмэришэд гэр байранууды, предприятинуудай байшангуудые бодхоолсоһон юм. Россин машина бүтээдэг заводууд станогуудые эльгээдэг байба. Таджикистанда түрүүшын электрын элшэ гэрэл үгэһэн Варзовска ГЭС-эй барилгада Москвагай, Ленинградай инженернүүд хабаадаһан. Энэ хоёр хото Таджигай ниислэлые шефтээ абаһан байгаа.

Ниислэл хотын нэмжын бодохотой хамта эндэхи хүнүүдшье ургалсаа. Тэдэнэр түмэр харгын лини татажа, ниислэл хотые бүхы оронтойгоо холбоо. Хадата хизаар тэрэнэй ниислэл, түрүүшээр самолёт, һүүлээрнь автомобиль, паровоз болон тепловозуудые хараһан юм.

Таджикистанай ниислэл мүнөө индустриальна томо хото, Дунда Азиин соёлой ехэ түбүүдэй нэгэн болонхой. Хорёод онуудта Душанбе худар элдэб юумэн (тэрэ тоодо хадааһаншье) зөөгдэдэг байһан аад, харин мүнөө тэрэнэй предприятинууд хүдөө ажахын машинануудые, бүд нэхэдэг түхеэрэлгэнүүдые, холодильнигууд, элдэб бүдүүд ба үргэн хэрэглэлэй эд товар бусад союзна республиканууудта эльгээнэ.

Таджикистанай ниислэлдэ зургаан дээдэ һургуули, хэдэн арбаад техникум бии. Республикын Науканууудай академиин гурба мянга үлүүтэй эрдэмтэд астрономиин, сейсмологиин, геологиин, экономикын, биологиин, ботаникын, химиин асуудалнуудые шэнжэлэн шиидхэнэ. Душанбе — поэдүүд болон зохёолшодой, дуушадай, үльгэршэдэй, хатаршадай хото. Эндэ 4 театр, филармони, цирк, хэдэн арбаад кинотеатр нээгдэнхэй. Таджигай баледэй артистнууд Малика Сабирова, Муззафар Бураханов гэгшэдэй искусствые Европын, Азиин олон ороной хүн зон хаража һайхашааһан байха. Душанбе үшөө онсо шэнжэтэй. Энэ хото өөрөө, мүн хүн зониинье залуу. Душанбедэ хахад миллион шахуу зон ажаһуудаг.

...Душанбе үглөөгүүр эртэ «нойрһоо» һэридэг. Барилгашад хамагһаа түрүүн ажалайнгаа үдэрые эхилнэ. Душанбе бүри халбагар боложо байнхай. Республикын ниислэлэй эзэлдэг талмай, жэшээлхэдэ, һүүлэй табан жэл соо хоёр дахин нэмээ.

Совет засагай түлөө тэмсэлэй жэлнүүдтэ мүндэлһэн манай арадуудай хани барисаан мүнөө хүдэлмэришэд болон барилгашадай, ба искусствын ажал ябуулагшадай дунда үргэлжэлүүлэгдэһээр. Душанбен нэгэ шэнэ районойхи дүрбэн дабхар байшан дээрэ 12 метр үндэр панно наранай туяада ялалзан байдаг. Наран тээшэ нюураараа хараһан гоё һайхан национальна хубсаһатай басаган хатарай долгин соогуур урагшаа дабхижа ябаһан мэтээр үзэгдэнэ. Смальтаар бүтээгдэһэн энэ панно Москвагай уран зураашадай бэлэг юм.

Шулуун дээрэ һиилэгдэһэн үшөө нэгэ зураг бүтэжэ байнхай. Таджик уран зураагша Асрор Аминджановай энэ зураг Рудакиин нэрэмжэтэ филармониин үбэр талые шэмэглэхэ байха.

Гэр байшангуудые гоёолго барилгашадай мэргэжэл боложо байнхай. Барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинууд боро, сагаан мрамор ба бусад материалнуудые бэлдэжэ эхилээ. 1974 ондо — республикын ба Таджикистанай Компартиин 50 жэлэй ойн үеэр ниислэл хотые шэмэглэн гоёохо томо байшангуудай барилгада тиимэ материалнууд олоор хэрэглэгдэхэ.

— «Ниислэл хотодо Профсоюзуудай соёлой байшан, Политическэ гэгээрэлэй байшан, «Интурист» гэжэ гостиница баригдажа байнхай», — гээд Душанбе хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй түрүүлэгшэ Худоназар Мамадназаров ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. 2300 хүнэй һууджа хараха киноконцертнэ залтай, циркын, байрын хэдэ хэдэн арбаад байшангууд ойрын сагта бодохо. Ороной проектнэ түрүү эмхинүүд иимэ барилгануудые хэхэдэмнай туһална. Жэшээлхэдэ, «Гипрогор» гэжэ институдай Московско архитекторнүүдэй коллектив Таджикистанай ниислэл хотын түбэй барилгануудай эрхим проект табиха конкурсдо илажа гараһан байна.

Агуу Октябрьтай хамта мүндэлһэн хотын саашанхи хуби заяан һайцл һайхан.

Л. НИКУЛИНА,
ТАСС-ай корр.

ЭРДЭМ НАУКЫН ОРЬЁЛ ӨӨДЭ...

Арадай ажахын, соёлой байгуулалтын хэрэгүүдтэй нягта холбоотой шэнжэлхы ухаанай шухала асуудалнуудые эрхилжэ байдаг таба мянга табан зуу гаран эрдэмтэд Таджикистанай институдууд, лабораторинуудта ажаллана. ТАСС-ай корреспондент О. Соболев республикын Науканууудай академиин президент М. С. АСИМОВТА хандажа, энэ ехэ хүдэлмэриин гол шэглэлнүүд тухай хөөрэхыень гуйһан байна.

— Манай академи байгша ондо—СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн үеэр—14 институдтай, тоолон тодорхойлгын түбтэй математикын таһаг, научно-шэнжэлгын 30 гаран лабораторитой болоод байба,—гэжэ президент тэмдэглэбэ.

Таджик арад үнгэрэгшэ үе сагай элитэ ехэ ухаантанай — математигуудай, астрономууд, философууд, медигүүдэй зохёол бүтээлнүүдээр омогорхохо ёһоороо омогорходог. Абуали Ибн-Син (Авиценнын), Омар Хайям, Абу Абдулло Рудаки гэгшэдэй нэрэнүүд тэрэ тоодо оролсоно. Эдэнэй бэшэһэн үнэтэ зохёол бүтээлнүүдые хүшэр хүндэ байдалтай, һургуули һударгүй, мухар һүзэгөөр тушагдаһан ажалша арад шудалжа шадахагүй байһан юм.

Совет засаг эрдэм ухаанай орьёл өөдэ дабшаха арга таджик арадта олгоо. СССР-эй Науканууудай академиин, Союзна республиканууудай эрдэмтэдэй хани ёһоной туһаламжаар манайда эрдэм ухаанай академи байгуулагдаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо 20 жэл үнгэрбэ. Таджикистанай эрдэмтэд энэ богони болзор соо совет эрдэм ухаанай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ хубитаяа горитойгоор оруулалсаһан байна. Энэмнай КПСС-эй ленинскэ национальна политикын бодото бэелэл болоно. Хадалиг хизаарай үйлэдбэриин хүсые шэнжэлхэ зорилгоор СССР-эй Науканууудай Академиин эмхидхэһэн хэдэ хэдэн научна экспедицинүүд республика дотороо эрдэм наука хүгжөөхэ түрүүшын шата болоһон юм. Ородой элитэ ехэ эрдэмтэд Д. В. Наливкин, Е. Н. Павловский, Д. Н. Мушкатов, А. Е. Ферсмет, Н. И. Вавилов болон бусад эдэ экспедицинүүдэй хүдэлмэридэ хабаадаһан байна. Гол түлэб хүдөө ажахын, медицинын һалбаринуудта хабаатай эрдэм-шэнжэлэлгын анха түрүүшын эмхи зургаанууд Таджикистанда тэрэ үеэр эмхидхэгдэһэн түүхэтэй. Таджикистанай үндэһэн научна хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ, шэнжэлхы хүдэлмэри хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэһэн СССР-эй Науканууудай академиин филиал хожомынь бии болгогдоо һэн.

Харин мүнөө Таджикистанда эрдэм наука хүгжөөхын тула һомологдоһон мүнгэн зөөриин нилээд ехэ «аша үрэ» тухай хөөрэхэ эрхэтэйбди. Жэшээлхэдэ, республика дотороо тоолон тодорхойлгын томо түб бии болгоод, арадай ажахые эрхилхэ ба эрхимээр түсэблэхэ асуудалнуудые манай эрдэмтэд шиидхэжэ эхилэнхэй. Сейсмологуудай шэнжэлгэнүүд промышленна, граждан барилгануудые эрдэм наукын заабариин үндэһөөр эрхилхэ арга олгоо.

Ажалай Улаан тугай орденто аэрофизикын институт һолирнууд ба һүүлтэ ододой үзэгдэлнүүдые шудалдаг ороной томо түбүүдэй нэгэн болонхой. Энэмнай хүдэлмэридөө тоололго-тодорхойлолгын техникэ хэрэглэдэг научна коллективүүдэй нэгэн юм гэжэ тэмдэглэе. Эдэнэр астрофизикын хэдэн шухала асуудалнуудые шиидхээ.

Геологиин институдай хүдэлмэрилэгшэ руда, рудада хабаагүй зүйлнүүдые, байгаалиин газай зуу гаран һудал олонхой. Эдэ шэнжэлгэнүүдэй үндэһөөр, юһэдэхи табан жэлэй туршада Урда-Таджигай территориальна-үйлэдбэриин нэгэдэл байгуулагдаха юм. Иимэ нэгэдэл эмхидхэхэ шухала гэжэ КПСС-эй XXIV съезд зааһан юм. Тус нэгэдэлэй эрдэм-шэнжэлэлгын үндэһэ һуурииe Таджикистанай Науканууудай академиин эмхи зургаанууд, аха дүү республиканууудай эрдэмтэд зохёон табина.

Химиин институдай хүдэлмэри мүн лэ урагшатай. Таджигай химигүүд һүүлэй гурбан жэл соо ухаалан зохёолгын авторска 50 үнэмшэлгэ абанхай.

Манай эрдэмтэд байгаалиин ба ниитын эрдэмэй түлөөлэгшэдэй ябуулгын бүхы талые тобшохон тэмдэглэл соо хүсэд харуулхын аргагүй гэжэ М. С. Асимов тэмдэглэбэ. Экономикын институдай үнгэргэһэн Таджикистанай ба Дунда Азиин арадай ажахыда үйлэдбэриин гол фондинуудые хэрэглэлгын ашаг үрэ тухай, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ойрын арбан жэлдэ хубаарилан хүгжөөхэ ба тусхай мэргэжэлтэй болгохо схемэнүүдые зохёохо зорилготой шэнжэлгэнүүдые тэмдэглэхэ шухала. Манай эрдэмтэдэй бии болгоһон хлопогой шэнэ сортнууд, тэрэшэлэн хүдөө ажахын хоротонтой тэмсэхэ шэнэ онол арга нэбтэрүүлһэн ушар хүдөө ажахыда ехэ удха шанартай. Үнгэрэгшэ табан жэлэйхитэй сасуулбал, юһэдэхи табан жэлдэ, Таджигай ССР-эй академиие шэнэ техникээр хангаха, научна туршалгануудые хэхэ хүдэлмэридэ 1,5 дахин ехэ мүнгэн һомологдоо. 1971—1975 онуудта академиин шэнэ городок барижа үргэлжэлүүлхэбди. Таджикистанда эрдэм наука улам хүгжөөхэ тухай Коммунис партиин, Советскэ правительствын анхарал оролдолго манай эрдэмтэдые шэнжэлгынгээ хэрэгтэ амжалта туйлахаар зоригжуулха, ороной арадай ажахыда ехэ удха шанартай шэнжэлгэнүүдэй түргэнөөр үргэдэлгэдэ нүлөөлхэ байха,—гэжэ хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ президент М. С. Асимов тэмдэглэбэ.

Уулын хатар

Уулын саанаһаа мандаха
наранаар
Уһанда зориһон басагад
гэнтэ
Хадын арюун сэсэг
дундуур
Хүнгэн зөөлэн хатар
татаа.
Урихан басагадай уяхан
хатар
Уулын үндэр хөөршөөн
хараа.

Аляа һалхин атаархан
тэдээндэ
Талын сэсэгүүдые
таалаад абаа.
Хангил ууладаа баясан
дууласан
Тангил хөөрхэн таджик
басагадай
Эхэ нютаг үлгы тоонтонь
Эртын домогто буурал
Памир юм.

ТАДЖИГАЙ ССР. Данга ринска районой колхозой полинууд дээрэ. ТАСС-ай фотохронико.

ЧЕМПИОНУУДТА ЗОРЮУЛАГДАҺАН ХҮГЖЭМ

«Труд» бүлгэмэй спортын ордон соо хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн барилдаа харахаар ниислэл хотымнай ажалшад олоороо суглараа. Энэньшье гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, дүрэ буляалдалгаар мүрысөөнүүд жэл бүри олон спортсменүүдэй, гоё һайхан барилдаагаараа республика, зоно соогоо сууда гараһан спортын мастернуудай хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг болоо ха юм. Тиимэһээ наадан һонирхолтойгоор үнгэрдэг.

ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн зургаадахи барилдаанда манай республикын бүхэшүүлһээ гадна, Тувын АССР-эй, Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын национальна округой бүхэшүүлэй команданууд ерэжэ, өөһэд өөһэдынгөө баян дүршэл, шадабарие харуулаа.

Нааданай хоёрдохи үдэр барилдахаар гараһан бүхэшүүл бүхэн түгэсхэлэй тулалдаанда гарахын тула нүхэрөө дала мүрэ дээрэнь унагаагаашьегүй һаа, очкогоороо диилэжэ гараха зорилго урдаа табиһан байна. Яахадаа очкогоороо диилэхэ юм гэхэдэ, тэнсүү хүсэтэй, мэхэ гохоньшье адлирхуу һэн тула али нэгэнiинь шэнэ оньһо хэрэглэхэдээ, тэрэнээ заал һаа түйсэдөөр дүүргээ һаа, нэгэ, хоёр, гурба хүрэтэр очко тоолуулха байна. Тиимэһээ бүхэшүүл бээ бээе ковёр дээгүүр шэ дэлсэжэ, ээрсэгтэл мэтэ байра дээрээ эрьелдэжэ байгаад барилдахадаа, олоной анхарал татана ха юм. 48 килограммай шэгнүүртэн мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр барилдаагаа дүүргэжэ, республикын чемпион тодорһон байна. Багшанарай институдай студент Бато-Цырен Дашинамжилов арбан бүхэнүүдэй дундаһаа шалгаржа, чемпионой улаан торгон лентэ түрүүшынхеэ мүр дээгүүрээ нэмэрүүлээ.

Нааданай һүүлшын үдэр бүришье шанга тулалдаан болоо. 17 бүхэшүүлэй дүрбэниинь лэ түгэсхэлэй нааданда хүрэжэ ерэһэн байна. Эдэнэрэй нэгэниинь 0,5 нүгөөдүүлынь 3-һаа 5 хүрэтэр ялын очкотой болоод ябаһан бүхэнүүд. Железнодорожно, Советскэ районуудай түлөөлэгшэд Чагдуров Дашицыренов хоёр барилдахаар бодобо. Николай Чагдуровай уян нугархай, зүрхэтэйгөөр добтолхые харахада урматай. Республикын, Улаан-Үдэ хотын хэдэн удаа чемпион ябаһан Николай нүгөөдэеэ хэдэхэн минутын туршада унагааба. Түгэсхэлэй барилдаанда Зүүн Сибириин технологическа институдай багша, СССР-эй спортын мастер Нима Ивахиновтай барилдаха болобо. Республикын, мүн «Урожай» бүлгэмэй Центральна Соведэй хэдэн удаа чемпион ябаһан Нима Ивахинов залуу үетэниие барилдаанда һургадаг, хүмүүжүүлдэгээрээ спортсменүүдэй дунда хүндэтэй болоһон. Дүршэлтэй Ивахинов ковер дээрэ гарамсаараа Чагдуровай добтолго бүхэндэ харюу үгэжэ, очконуудые абана. Чагдуров шүүхэ зорилго табижа, зохид һайнаар, зүрхэтэйгөөр добтолоодшье үзэнэ. Чагдурова дала мүрэ дээгүүрнь эрьюулээдхихэдээ, Нима Ивахинов гурбан очко нэмээбэ. Ээлжээтэ добтолгодо ороходоо Ивахиновай үшөө нэгэ очкотой болохо үедэ тэдэнэрэй сагынь дүүрэшэбэ. Тиин Ивахинов очкогоороо диилэжэ, республикын чемпион болоо. Мүн 57 килограммай шэгнүүртэн соохоо Аюур Цырендоржиев, Эрдэни Норсонов, Карл Багадаев гэгшэд эрхимлэбэ.

62 килограммын шэгнүүртэн соохоо түгэсхэлэй наадаанда СССР-эй спортын мастер Виктор Баймеев, мастерта кандидат Фёдор Махутов хоёр түгэсхэлэн наадаанда барилдаа. Эдэнэрэй хоорондо үнгэргэгдэдэг барилдаан хододоо олоной анхарал татадаг. Тиимэһээ энэшье барилдаан бултаниие һонирхуулаа. Хүсэ шадалаар адлирхуу хоёр бүхэ шиилэдгүйһэн шангахан тулалдаа харуулаа. Зүгөөр алининиинь алинь гэшэгүй гэхээр добтололсоно. Баймеевын нүхэрэйнгөө хэһэн добтолгодо харюу үгэжэрхихэдэо очкотой болобо. Нэгэл очкогоор булюу болоһон Виктор барилдаанай сагай дүүрэтэр нүгөөдэдөө очко абхуулангүй, баһал шүүжэ гарахадаа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ арбадахла хүртэбэ. Советскэ районой бүхэшүүл Кирил Балдаев, Гуро Цэдашиев, Святослав Калмыков гэгшэд 68 килограммай шэгнүүртэн соохоо эрхим гэгдэо.

Хүнгэн солбон барилдаагаараа олондо мэдээжэ болоһон Геннадий Манжуев дахинаа Валерий Ивановтой барилдахаар гараба. Геннадий эжмбүүрэй шхэрэмсээр гэнтэ добтолхоншье тэрэ, нүхэрөө абажа ерэһэн бэеэрээ ковёр дээрэ даража буушаба. Хоёр очко башэгдэбэ! Геннадий гурбадахи уулзалгадаа шүүжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Эдэнэрэй гурбан уулзалгын дүн 1:1 болобо.

Мүн 82, 90 килограммай шэгнүүртэн соохоо Борис Алексеев, Борис Дугаров, Алексей Эрдынеев, Геннадии Махутов, Равиль Валеев гэгшэд түрүүшын һууринуудые эзэлнэ. Хүндэ, хүндэшэг шэгнүүртэдэй дундаһаа СССР-эй спортын мастернууд Усть-Ордаһаа ерэһэн Мандрий Адамов, Хяагтын, Сергей Язданов, Октябрьска районой Владимир Вострецов, Зэдын Анатолий Будунов, Улаан-Үдын Аркадий Порываев, Илья Гармаев гэгшэд шангай һууринуудта гараа.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада, хүдөөһөө — Зэдын, город соохоо — Советскэ районуудай команданууд түрүүлжэ, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын кубогто, грамотада хүртэбэ. Тэрэшэлэн түрүү һуури эзэлһэн бүхэшүүлдэ чемпионой лентэ, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Мүрысөөнэй айлшан Олимпиин зунай XX нааданай, мүн дэлхэйн гурба удаан чемпион болоһон Анатолий Рощин түрүү һуури эзэлһэн спортсменүүдтэ чемпионой лентэ зүүлгэһэн, үнэтэ шан барюулһан байна.

— Олимпиин чемпионой гарһаа чемпионой лентэ абахаб гэжэ зүүдэндээшье үзөөгүй һэм, — гээд СССР-эй спортын мастер Анатолий Будунов бэлэг абахадаа хүхинэ.

Барилдаанай «гоё һайхан техникэ» харуулһан Аюр Цырендоржиевта, хүдөөгэй «эрхим бүхэ» гэгдэһэн Будуновта шангууд барюулагдаа.

— Һайханаар барилдажа, спортдо дуратайшуулай анхарал татаһандатнай баярые хүргэнэб. Үдэр бүри һорилго хэжэ, амжалтатай ябахыетнай хүсэнэб, — гэжэ олимпиин чемпион Анатолий Рощин мүрысөөнэй түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Республикын чемпион Геннадий Манжуев. 2. Олимпиин чемпион А. А. Рощин эрхимлэгшэдтэ шан барюулжа байна. 3. (зүүн гарһаа) С. Язданов, А. Будунов, И. Гармаев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · ХИЛЫН ГААНАҺАА · РАДИО

КАРАКАС

ВЕНЕСУЭЛЭ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО БЭЛДЭНЭ

ТАСС

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудта венесуэлынхид ехэ анхарал хандуулна. Ажахын ба соёлой байгуулалтадаа Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд тухай выставкэ национальна библиотекын байшан соо нээгдээ. Каракасай хэдэ мянган зон энэ выставкэ орожо хараад байна. Совет гүрэн тухай хэдэн олон хөөрэлдөөнүүд Виктори городто (Арагуа штат) үнгэргэгдэо. СССР-эй табин жэлэй ойдо зорюулагдаһан митинг мүн лэ эндэ, Венесуэлын Компартиин нютагай отделениин байшан соо болобо.

Совет фото-зурагууд болон плакадуудай выставкые Арагуа штадай хүн зон ехээр һонирхоно. Энээниие штадай профсоюзууд эмхидхээ. Пуэрто-Ла-Крус (Ансоатеги штат) городто мүн лэ выставкэ нээгдээ. Тэрэнэй экспонадууд Совет гүрэнэй алдарта ойдо зорюулагданхан. Тус выставкэ Венесуэлын ажалшадай нэгэдэмэл центрэй үүсхэлээр эмхидхэгдэбэ.

ХАНОЙ

ДРВ-дэ БУУЛУУЛАН УНАГААГДАБА

ТАСС

Хайфониие агаарһаа хамгаалха подразделенинүүд ноябриин 26-да Америкын тагнуулай пилодгүй самолёдые буудажа унагаагаа. Ноябриин 24-дэ Куангбинь провинцида США-гай баһа нэгэ истребитель-бомбардировщик усадхагдаһан байха юм.

Энээн тухай ВИА агентство мэдээсэнэ.

ЛОНДОН

АЖАЛШАДАЙ ИЛАЛТА

ТАСС

Шотландиин ниислэлэй метро болон автобусуудай хүдэлмэришэдэй 48 часай забастовко илалтаар дүүрэбэ. Тэрээндэ 4 мянга гаран хүн хабаадаа. Салин хүлһэ дээшэлүүлхын, ажалай эрхэ байдал һайжаруулхын түлөө тэмсэһэн хүдэлмэришэдэй эрилтэнүүдые ээзд баяшуул хангаха баатай болоһон байна.

ТОКИО

Вьетнамда туһалха фонд

ТАСС

Вьетнам арадта туһаламжа үзүүлхэ фонддо мүнгэ зөөри суглуулха кампани Японой профсоюзуудай Генеральна Соведэй уряагаар орон дотор эхилээ. Японой городуудай үйлсэнүүд болон талмайнууд дээрэ мүнгэ зөөри суглуулха пуктнууд эмхидхэгдээ. Кобэ городто энэ кампани илангаяа эдэбхитэйгээр үнгэрнэ, тэндэ богонихон саг соо 17 миллиоон иен суглуулагдаа. Токиогой муниципалитедэй алба хаагшадай профсоюз 3 миллион иен суглуулһан байна. Японой профсоюзуудай Генсовет суглуулагдаһан мүнгэ зөөриие эм дом болон зайлашагүй шухала болодог эд хэрэгсэлнүүдээ худалдажа абахын тулада хэрэглэнэ.

ВАШИНГТОН

ВЬЕТНАМДАХИ ДАЙН БАЙЛДАА ҺҮЖЭРӨӨЛГЭ— АЛДУУ БОЛОНО

ТАСС

США, тэрэнэй Сайгондохи туһамаршад Зүүн-Урда Азида сэрэгэй илалта туйлажа магад гэжэ диилэнхы олонхи американецууд хэзээшье этигэдэггүй байгаа. Олониитын һанамжые асуун мэдэдэг институдай мэдээнүүд энээниие гэршэлнэ. Тус институдые Джордж Гэллап толгойлдог юм. 1966 оной зун, тайлбарилан хэлэбэл, Индохитадтахи дайнай ябуулгануудые США-гай һүжэрөөжэ захалһанай һүүлээр удангүй американицуудай оройдоол 17 процентнь США сэрэгэй илалта туйлажа магад гэжэ этигэдэг байгаа бшуу. Дайнай эхилһэнһээ хойшонхи бүхы хугасаа соо нимэ «этигэгшэд» асуугдаһан хүн зоной 20 процентһээ дээшэ оройдооншье болоогүй юм. Холбоото Штатуудта президентын һунгалтын болоһоной һүүлээр Гэллапай институдай хэһэн һүүлэй асуултын мэдээнэй ёһоор, сэрэгэй илалтада этигэгшэдэй тоо оройдоол 7 процент болоно. «Вьетнамда сэрэгүүдые оруулалга алдуу болоно гэжэ олонхи американецууд хододоо тоолодог байгаа, тоолоһооршье» гээд, энээнтэй дашарамдуулан, Дж. Гэллап «Вашингтон пост» газетэдэ бэшэхэдээ онсолон тэмдэглэнэ.

Вьетнамдахи дайн байлдаа болюулха, амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээ баталалгые унжагайруулха тактика Вашингтон шэлэн баримтална. Энээнһээ уламжалан, мүноө жэлэй эсэс хүрэтэр дайн байлдаан зогсоогдохо гэжэ американецууд этигэхээ болёод байнхай.

САНТЬЯГО

Чилиин коммунистнуудай гол зорилго

ТАСС

Чилиин Компартиин ЦК-гай ээлжээтэ пленум эндэ болоод, тараба. Орон доторхи политическэ байдалые пленумдэ хабаадагшад гурбан үдэрэй турша соо шэнжэлээ, Чилиин коммунистнуудай гол зорилго дүүргэхэ—ерэхэ жэлэй март соо болохоёо байһан парламентын һунгалтада арадай нэгэдэлэй кандидадуудай илалта хангаха хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсээ.

Һунгалтын урда тээхи кампани үнгэргэлгые «шухалын шухала зорилго» гэжэ Чилиин Компартиин Политическэ комиссиин гэшүүн Хорхе Инсунса түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ нэрлэһэн байна. Октябрьда болоһон тулалдаан партиие бэхижүүлээ, орон доторхи бодото байдалай ямар байһыень партида, арадай бүхы нэгэдэлдэ бүри эли тодоор харуулжа үгөө гээд тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Ээзд баяшуулай «забастовко» гэдэгынь алдуу эндүүгээ бүри һайнаар мэдэрхэ, һургаал абаха арга Чилиин революционернүүдтэ олгоо. Олониитэ зониие элсүүлэн эмхидхэхэ, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл шадамараар хэрэглэхэ гээшэ арадай хүдэлөөнэй гол хүсэн болоно гэжэ октябрьда болоһон ушар харуулаа.

Партиин эмхидхэлэй хүдэлмэриин түхэл маягые мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ тааралдуулха, орон дотор болоһон бодото хубилалтануудые хараада абан, тэдэниие шэнэдхэхэ шухала гэжэ Хорхе Инсунса мүн лэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Һунгалтын урда тээ Компартиин ябуулха кампаниин тодорхой асуудалнуудта тэрэ анхарал ехээр хандуулаа. Урдын зонхилогшодһоо хүндэ хүшэр байдалда ороһон оронoo арадай правительство залгамжалан абаа. Тиимэһээ экономическа бэрхэшээлнүүд тохёолдоно гэжэ тайлбарилхын, һүүлэй хоёр жэлэй турша соо амжагдаһан ехэ туйлалтануудые тайлбарилхын түлөө политическэ тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ — манай түрүүшын уялга болоно гээд Х. Инсунса тэмдэглээ. «Хархис партиинуудай түлөөлэгшэдтэ ажалшадай нэгэшье дуу үгүүлхэгүй!» — гэһэн уряа лозунг коммунистнууд урдаа табина. Мартда болохоёо байһан парламентын һунгалта Чилиин саашанхи революционно хүгжэлтэдэ шиидхэхы удха шанартай гээд Х. Инсунса мэдүүлбэ. Арадай нэгэдэлэй кандидадуудай илалта орон доторхи демократическа хүгжэлтын бата найдабари болоно, тиин граждан дайнай дэбэрхэ замые хааха гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

ПАРИЖ

ВЬЕТНАМДА ЭБ НАЙРАМДАЛ ТОГТООХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Индохитада түшаа Стокгольмско конференциин гүйсэдкомой заседани Францын ниислэлдэ ноябриин 25—26-да болоо. 35 ороной, 20 уласхоорондын эмхинүүдэй, Францын 52 эмхи ба партинуудай түлөөлэгшэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадаа. Вьетнамда дайн байлдаа болюулха, эб найрамдал һэргээхэ тухай хэлсээ Вьетнамай Демократическа Республикатай дары баталха, мүн ДРВ-е бомбодолгые болон хүрээлэн хашалгые болюулха, Урда Вьетнамда Сайгоной засагай хэдэг хашалта хэһээлтые зогсоохо, Урда Вьетнаман президент Тхиеуе дэмжэхээ болихо тухай США-гай правительствада эрилтэ хэһэн мэдүүлгые заседанида хабаадагшад һайшаагаа. Абаһан уялгануудаа дүүргэхэһээ США-гай арсаһан ушар оппозициин түлөөлэгшэдые түрмэдэ хааха, тэдэниие усадхан үгы хэхэ арга Сайгоной засагта олгоно гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдээ.

Урда Вьетнамда политическэ хэрэгээр хаалтада һуугшадые дары сүлөөлхэ тухай эрилтэ хэһэн тусхай резолюциие Стокгольмско конференциин гүйсэдком баталан абаһан байна. Гүйсэдкомой мэдүүлгэ доро гар табюулха кампани үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри баталан абтаа. Вьетнамда дайн байлдаа болюулха, эб найрамдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ ойрын үдэрнүүдтэ гар табихаһаа США-гай арсаа һаань, Эб найрамдалай, Индохитадай арадуудан бэеэ даанхай байдалай түлөө энэ оной февральда Версальда болоһон бүхэдэлхэйн ассамблей шэнгеэр Вьетнамые хамгаалха бүхэдэлхэйн шэнэ ассамблей зарлахаар шиидэнги байһан тухайгаа гүйсэдком мэдүүлээ.

ЛОНДОН

АМГАЛАН ЁҺОНОЙ ДЕМОНСТРАЦИДА ХАБААДАГШАДЫЕ БУУДАБА

ТАСС

Хойто Ирландиин ниислэлдэ ноябриин 26-най үдэшэ буугай һүрэлгэ таһалдаагүй. Ольстерто Британиин эзэмдэлгын армиин хэдэг хашалта хэһээлтые буруушаажа, амгалан ёһоной демонстрацида гараһан хүн зониие Англиин сэрэгэй харуулшад буудажа ороо. Нютаг зоной дундаһаа хэдэн хүн шархатаа. Городой ондоо райондо 15 наһатай хүбүүе солдадууд хүндөөр шархатуулаа.

ПАРИЖ

ИНДОХИТАДТАХИ ДАЙН БАЙЛДААН

ТАСС

Куангчи провинциин эрье шадар шанга байлдаанууд боложо байнхай. Провинциин түб Куангчи шадар, мүн тэрэнһээ хойгуур ээлжэ байһан газараа үргэдхэхэ гэжэ Сайгоной сэрэгүүд һэдэһэн байна. Эдэ сэрэгүүдые авиаци болон танкова подразделенинүүд дэмжэһэн байгаа. Байлдаанай үедэ Сайгоной далайн пехото зарим участогуудта Кыавьет мүрэндэ туласа хүрэжэ ерээ.

Гэбэшье туһамаршадай сэрэгүүдэй ээлжэ байһан газар руу артиллереэр буудажа, 3500 гаран снаряд ба ракетэнүүдэй табигдаһанай һүүлээр Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд добтолго хэжэ, сайгон сэрэгүүдые гэдэргэнь сухарюулаа.

Куангнам провинциин хойто захын далай шадарай районуудта сүлөөрэлгын хүсэнүүд эдэбхитэй ябуулгануудые хэдэг болонхой.

Сайгонһоо баруун хойшоо 30 километртэ Фухоада Сайгоной армиин түхеэрһэн бүхэлэгдэһэн лагериие НВСО-гой подразделенинүүд добтолоо. Патриодуудай артиллери һомо хэрэгсэлэй складые усадхаһан байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Куангчи провинцида хоёр үдэрэй турша соо дайлалдаһанайнгаа һүүлээр Урда Вьетнамай арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Сайгоной армида эсэргүү хэдэн ябуулгануудые амжалтатайгаар хээ. АПО агентствын мэдээнэй ёһоор дайсанай 600 шахуу солдат ба офицер алуулаа, шархатаа гү, али плендэ абтаа, мүн 6 танк, бронетранспортер усадхагдаа.

Үнгэрһэн неделиин турша соо Плейку провинцида Плейку-Контум хоёрой хоорондохи харгы дээрэ патриодууд дайсанай транспортна колонные һамна бута сохёо. Сайгоной «рейнджернүүдэй» хоёрдохи батальониие ехээр хохидооһон байна. Туһамаршадай армиин 100 гаран солдат хүлһөө буулгагдаа, дайсанай 23 сэрэгэй автомашина усадхагдаа, 7 самолёт буудуулан унагаагдаа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ тактическа авиаци ба «В-52» бомбардировщигууд ноябриин 20-һоо 23 хүрэтэр ДРВ-гэй газар дээгүүр, нэгэ самолёдто оруулжа тоолобол, 700 шахуу дахин ниидэжэ, Нгеан, Тханьхоа, Хатинь, Куангбинь провинцинуудай ба Виньлинь шадарай һуурин газарнууд дээрэ 12 мянга үлүүтэй тонно бомбо хаяа. Тиихэдэ США-гай сэрэгэй корабльнууд ДРВ-гэй эрье шадарай һуурингууд руу 3.000 шахуу снаряд табиһан байна.

Вьетнамда американ империалистнуудай хэдэг сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые мүрдэхэ комиссиин тухай коммюнике соо энээн тухай хэлэгдэнхэй.

Ноябриин 24-һөө 25 хүрэтэр США-гай авиаци ДРВ-гэй дурсагдаһан провинцинуудые дахяад добтолоо.

Энгэй зоной дундаһаа олон хүн алуулаа, байрын гэрнүүд, мүн үйлэдбэриин байранууд олоор һандаргагдаа.

НЬЮ-ЙОРК

АЛУУРШАНИИЕ ДАЛДАЛАН ХАМГААЛНА

ТАСС

Вьетнамай Сонгми тосхоной энгэй хүн зониие алалга хюдалгада хабаадагша мэдээжэ болоһон лейтенант Коллиин хэрэгые США-гай армиин ба агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн апелляционно комисси Форт-Беннингдэ (Джорджиг штат) дахяад хаража үзэлгые эхилбэ.

Адвокадуудай, Коллиие үмэгшэлдэг дээдэ тушаалтадай хэршье ехээр мэхэ гохоо гаргаашье һаань, «Адагынь 22 хүниие алаа» гэжэ тэрэниие үнгэрэгшэ жэлэй апрельдэ сэрэгэй трибунал мэдэрһэн байха юм. Коллиие бүхы наһан соогоо түрмэдэ һуухаар шиидхэбэри гаргагдаа һэн. Зүгөөр ганса гансаараа һуудаг камера соо тэрэ үни болоогүй. Президентын захиралтаар Колли «гэрэй арестдэ» һууха болгогдоо һэн. Хэрэгынь дахин хаража үзэгдөөд, 20 жэл хүрэтэр түрмэдэ һуухаар хэһээлтэнь бага болгогдоһон юм.

Мүнөө Коллиин адвокадууд тэрэнэй хэрэгые үшөө дахин хаража үзэхэ эрилтэ хэнэ. Тиихэдээ, лейтенантые «зүбтүүлжэ шадахаар» баримтануудые дурдаһан шэнэ гэршэ олдоо гэһэн шалтаг барина. Экспертнүүдэй тусхай тобшололтой бии байгаашье һаань, Колли һанал сэдьхэлэй үбшэндэ дайрагданхай гэжэ тэдэнэр баталдаг байха юм. США-гай сэрэгэй министр Р. Фролкын забаряар апелляционно комисси хүдэлмэреэ эхилээ. Гэм хэгшэ мүноө зүбтүүлэгдэжэшье магадгүй. Тиимэ болохолоороо американ сэрэгэйхид олониитын һанамжые һамааруулаад, Вьетнамай энгэй хүн зониие алагшые, тиигэжэ Индохитадтахи ээрхэг түримхэй ябуулгые зүбтүүлхэ һэдэлгэ хэнэ.

ТОКИО

Хүдэлмэришэдэй илалта

ТАСС

Шахардуу тэбэдүүгээр ажаллахые баадхадаг гуримда эсэргүүсэн хүдэлмэришэд хэлхеэ холбоонойхидой хэһэн арбан үдэрэй тэмсэл илалтаар дүүрэбэ. Почто ба телеграфай министерство хадаа яаралтайгаар ажаллуулха, 30 мянган хүдэлмэришэниие ажаллаһаань гаргаха түсэбүүдһээ арсаха баатай болоо.

ЖЕНЕВЭ

Ехэ арга боломжо

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөө зарлалга социально-экономическа ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо али алинда ашатай туһатай экономическа, худалдаа наймаанай холбоо үргэдхэхэ ехэ арга боломжо олгоно гэжэ ООН-ой Европодохи экономическа комиссиин хэрэг хүтэлэгшэ секретарь Я. Становник мэдүүлээ. Тусхайлбал, байгаалиин баялигые ашаглаха хамтын ехэ проектнүүдые бэелүүлгэдэ Европын оронуудай үргэнөөр хабаадаха арга боломжотой байһые тэрэ тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДЕЙЦҮҮДЭЙ ХҮНДЭ ХҮШЭР БАЙДАЛ

ТАСС

Холын хооһон газарнуудта суглуулан хаагдаһан ажал хэжэ шадаха бүхы индейцүүдэй 65-һаа 90 хүрэтэр процентнь ажалгүйшүүл болоно. США-гай нютаг зоной дундаһаа үхибүүдэй гээгдэлгэ орон доторхи дунда зэргын хэмжээнһээ хоёр-гурба дахин ехэ юм. Американ индейцүүдэй хэсүү бэрхэтэй байдал тухай гэршэлһэн эдэ баримтануудые навахо угтаниие толгойлогшо П. Макдональд телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ дурдаһан байха юм.

Индейцүүдэй хүндэ хүшэр экономическа байдал тухай, элүүрые хамгаалгын тулюураар табигдаһан индейцүүдэй байдаг газарнуудта һургуулиин байшангуудай дуталдадаг тухай. Холбоото Штадуудтахи эгээн лэ ехээр дарлагдаһан үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэ хөөрөө. Индейцүүдэй эрхэ сүлөөгөө хаһагданги байдалые Макдональд тусгаар онсолон тэмдэглээ. «Индейскэ үндэһэ яһатантай баталагдаһан договорнууд сахигданагүй, тэдэндэ үгтэһэн найдуулганууд дүүргэгдэнэгүй» гээд тэрэ хэлээ.

НЬЮ-ЙОРК

САМОЛЁТ ГЭМТЭБЭ

ТАСС

США-гай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй «Ф-106» гэжэ истребитель - перехватчик Новата (Калифорни штат) город шадар газар мүргэн унаа. Тэрэнэй жолоодолгын оньһон муудаһан байгаа бшуу. Пилодынь гэмтэжэ үхөө.

Самолёдой тэһэрхэдэ, дүтэ шадар байһан табан хүн шархатаа.

Хайрата эсэгынь—
Жапов ЖЭГЖЭДЭИ

хүндөөр үбшэлжэ, 84-тэй болохоёо ябатараа наһа барахандаа ехээр шаналжа байһанаа редакциин хүдэлмэрилэгшэ Батомунко Жигжитовтэ, түрэлхидтэнь «Буряад үнэн» газетын коллектив элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Д.Г. ГОМБОЕВ

1928 онһоо КПСС-эй ... шуун, тусхайта пенсио... Бэшүүрэй аймагай «КИ... колхозой түрүүлэгшэ ба... Дылгыр Гомбоевич Гомб... 1972 оной ноябриин 2... 84 наһатайдаа наһа бараба.

А. У. Модогоев, Б. ... Семёнов, Н. Б. ... ров, К. М. Продай... А. А. Баднев, Л. С. ... ев, В. И. Дубров... К. А. Калашников, И. ... Зинченко, И. А. Хан... ев, Б. И. Николаев, В. ... Большаков, А. Д. М... ков, А. В. Пластин... Б. Н. Санжеев, Б. Ц. ... денжапов, И. К. Ш... тов, Ц. Ц. Цыбудеев, ... Юмсунов, Е. Ц. Цыби...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Эршэтэй ажалһаа хүсэн нэмэдэг» — Прибайкалиин аймагай һаалишадай статья. «Хэтэ мүнхын хани барисаан» — СССР-эй партиина правительственна делегациин венгер арадай республикада ошоод байһан тухай.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Залуу халаанда анхарал хэрэгтэй». В. Улановай статья. В. Жаповай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Сэлэнгын аймагай экономическа ба культурна хүгжэлтэ тухай тусхай хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Зөөлэн алтанай урасхал» — фоторепортаж.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА «ОРБИТА» ХАРУУЛНА: 17.00 — «Приморцы» — 6-дахи дамжуулга. 17.30 — «В начале был красный мамонт» гэһэн научно-популярна фильм. 17.40 — «Офицер запаса» — уран һайханай фильм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 19.30 — «Берег над Амуром» — киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА: 19.40 — «Эбдэршэгүй хании нүхэсэл». Каракалпагай АССР.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 20.10 — телепанорама. 20.30 — «Сэлэнгэ» — тележурнал (буряад хэлэн дээрэ). 21.30 — «А. С. Пушкинай геройнууд экран дээрэ» гэһэн киноочек. 21.40 — «Сэсэг» — эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан программа.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА: 22.00 — футболоор уласхоорондын уулзалга. «Арарат» (Ереван) СССР — «Кайзерслаутерн» (ФРГ). 23.45 — концерт.

Редакторай орлогш...
С. С. ЦЫРЕНДОРЖИЕ...

● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00342. Заказ № 13...